

ŽENA IN DOM

ŠTEV. 6

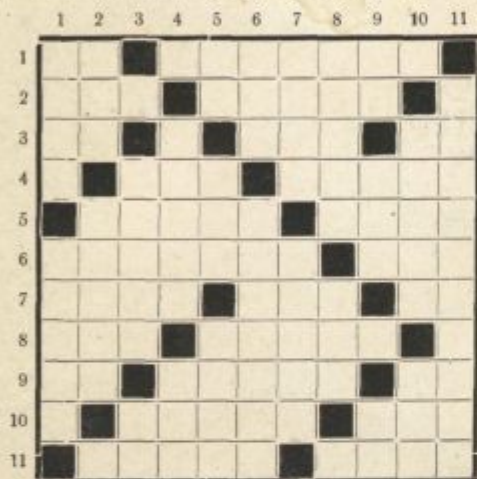
JUNIJ 1941

LETO XII.

UGANKE - SKRITE ZNANKE.

Križanka šte. 5.

Vodoravno: 1. predlog; ki je s kom v rodu. 2. vrba; precej; samogl. 3. oz. zaim.; sogl.; visok uradnik; prislov. 4. samogl.; ne govoreč; kraj na Primorskem. 5. širokoustnež; drug izraz za veter (+ skl.). 6. premožen človek; glasb. izraz. 7. neka barva; afriška reka; kvartaški izraz. 8. užitn. davek; pastir; sogl. 9. prislov (obr.); ne kriv; veznik. 10. sogl.; delavnik; veznik. 11. vrsta govedu; oteklina. —

Navpično: 1. kras; bodalo; 2. srbohrv. kaz. zaimek; posoda za vino; sogl. 3. samogl.; gol človek (tudi golo mesto na telesu); polovica pipe. 4. predl.; pletena posoda; zarez. 5. predl.; šah. izraz; znani starorimski cenzor. 6. skrajni del kake reči (n. pr. knjige itd.); aktiven. 7. človek velikih oči; pridevnik. 8. čas. prislov; koristna rastlina; samogl. 9. medmet; darujem; sogl.; kaz. zaim. (obr.). 10. sogl.; vrsta kamena; prst. 11. še ne poln sten človek.

Zložilničā.

an, az, eč, es, ji, ko, na, nei, po, pr, to, vr.

Uredi skupine črk tako, da dobiš pregovor.

Številnica.

1, 10, 1, 11, 6, — 9, 5, — 3, 11, 4, — 2, 11, 9, 7, 8, 10, 9, — 7, 10, 1, 11 — 3, 11, 4, — 8, 12, 13, 10, 8.

Ključ:

2, 5, 4, 7, 11, 8, 10 = strelno orožje,
13, 6, 12, 3, 12 = mlada žival
1, 11, 9 = ptica

Neredna stolica

upliva na ves organizem.
Dobro sredstvo za odvajati, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

DARMOL

Veste li
da Vaša koža
mora dihati?

Veliko je sredstev za polepšavanje, s katerimi se doseže navidezna lepota, toda ki mašijo pore in storē, da Vaša koža in Vaši čari pri tem ovenijo.

Samo temeljito očiščena koža je lahko lepa.

Poskusite enkrat sami: kanite malo Scherk Gesichtswasser na košček vate in s tem počasi obrišite svoj obraz. Po močnem poživljenju kože boste opazili, kako globoko v pore se vpija Scherk Gesichtswasser. Dokaz za delovanje: košček vate je popolnoma črn. Tako temeljito čisti kožo Scherk Gesichtswasser in raztaplja vso nesnago, sojedice in mozolje. Scherk Gesichtswasser naredi Vašo kožo od znotraj na ven lepo, nežno in gladko. Pore so proste, Vaša koža spet lahko diha. Ona postane takoj

bolj sveža in zdrava ter podaljša Vašo mladost za dolgo vrsto let. Pri tem pusti Scherk Gesichtswasser popolnoma nežen zaščitni pajčolan, ki kakor tanek film daje hkrati idealno podlago za puder. Na ta način imate dvokratno delovanje in prihranek.

**Scherk
Gesichts-
Wasser**

To je pa res.

«Jaz sem zmeraj trdil,» je rekel Karel, «da nikoli dva človeka na svetu ne mislita enako.»

«Saj boš svoje mnenje izpremenil, ko boš videl najina poročna darila,» je odgovorila zaročenka.

Slikarjeva smola.

«Slišal sem, da je tvoje zaroke konec. Zakaj pa?»

«Ah, smolo sem imel. Slikal sem svoje dekle, in ko je bila slika narejena in si jo je ona ogledala, je rekla: «Če misliš, da sem takšna, pojdiva rajši narazen!» —»

Ponoči — podnevi.

«Gospod, vi ste sinoči poljubljali mojo hčerko. Kako ste si to upali?»

«Hm, zdaj, ko jo vidim podnevi, se sam temu čudim.»

**Igrati
„šlepe miši“**

se pravi z slabovidnimi očmi ili skozi žvrljenje.
Zato raje nosite takoj očala od

Lajec

LJUBLJANA
PASAŽA
NEBOTIČNIKA

Konjiček.

	tuj	ni	pa	o	vod	se	
	di	so	lo	spet	no	je	
cem	pa	si	kar	cu	sta	po	mir
lje	po	vo	cem	zlom	jih	tra	kim
ko	ho	no	da	vo	sr	lje	na
	gub	ju	in	zi	in	tež	
dī	po	je	jej	nī	lju	ča	na
iz	nak	trud	Mlad	boj	za	ra	s
je	zve	ze	vse	po	jen	je	nji
	no	po	lja	ga	ne	ob	
	brat	ste	le	ko	sab	ko	

Simetrično pravilno zvezani zlogi dajo pesem, ime njenega avtorja in njen naslov.

Nesporazumljenje.

Dvajsetletno dekle je prišlo k zdravniku na posvet.

«Gospod doktor, desna noga me boli.»
«Hm, hm,» pravi zdravnik, «ali niste morda napravili kakega napačnega koraka?»

Zardela je in presenečeno pogledala zdravnika:

«Ampak, gospod doktor, s tem vendar nimajo noge nič opraviti!»

Anekdote

Dezertjer.

Napoleon je prvi bežal iz Rusije. Na bregu Njemena je vprašal Rusa:

«Ali so že bežali kaki francoski dezertjerji čez reko?»

«Še ne, vi ste prvi.»

Zamišljeni Beethoven.

Beethoven je šel na Dunaju v gostilno. Sedel je k mizi, a ni nič naročil. Bil je zamišljen. Ko je pretekla že cela ura, pokliče:

«Natakar, plačam!»

«Prosim, kaj naj prinesem? Še niste ničesar večerjali.»

«Prinesite, kar hočete, samo mir mi dajte!»

Pametno je odgovoril.

Bavarski kralj Ludovik I. je videl na polju mladega kmeta, ki pa je bil že ves siv.

«Kaj vas je napravilo tako zgodaj sivega?» je vprašal kralj.

«Lasje, lasje!» je odgovoril kmet.

Kralj se je zasmejal in rekel: «Bolj pametno ste odgovorili, kakor sem jaz vprašal.»

Profesorska.

Robert Simson, profesor matematike na vseučilišču v Glasgowu, je imel navado, da je vselej, kadar je šel z doma, štel korake.

Ko je šel nekoč predavat na univerzo, ga je srečal znanec in ga nagovoril:

«Dovolite mi eno vprašanje, gospod profesor!»

«Profesor je bil napravil ravno 921 korakov od doma.»

«Prav rad, dragi, 921,» je rekel profesor.

«Ne 921, ampak samo eno vprašanje.»

«Prosim,» je rekel profesor, «921.»

«Zelo ste prijazni, ampak toliko vprašanj vam ne bom stavil. Le nekaj bi rad izvedel. Ali ste poznali pokojnega doktorja Biltona? Ali ima res vsaka njegova nečakinja devet sto funtov dote?»

«Res je to, 921.»

Znanec ga gleda. Misli si, da je zno-rel, in gre naprej. Zdajci šele opazi profesor, da ga znanec najbrže ni prav razumel. Obrne se in zakliče:

«Ne, prijatelj, ne 921, samo 900! — 922.»

In znanec si je mislil:

«Ta revež je pa res znorel!»

Voltaire in kava.

Pri Voltaireu je bil zvečer mlad zdravnik. Videč, da pije Voltaire zvečer precej črne kave, mu pravi:

«Toliko črne kave pijete in celo zvečer? Ali ne veste, da je kava počasen strup?»

«Mora že biti precej počasen, kajti jaz ga pijem že več ko šestdeset let.»

Lepota žene je v njenih zobeh

Z uporabo malo zobne kreme ODOL pritegnete, milostiva gospa, poglede vseh nase, zakaj Vaši zobje postanejo beli ko sneg. Milijoni žena vsega sveta so za svoje lepe in zdrave zobe dolžne hvalo peni zobne kreme ODOL, ki temeljito čisti, krepi dlesni in osvežuje dah.

ODOL

1 TUBA ODOL-A VELJA PO KOLIČINI IN UČINKU ZA 2.

Prosimo,

še danes nakažite naročnino, če vam nismo sicer list ustavili.

Zaradi neurejenih razmer tudi to pot še nismo mogli priložiti krojne pole. Prosimo, potrpite!

Duce za povzdigo Ljubljanske pokrajine

Razveseljiva novica o ukrepih, ki jih je storil Duce za gospodarsko in kulturno povzdigo Ljubljanske Pokrajine, je vzbudila v vseh krogih našega prebivalstva veliko in iskreno zadoščenje. Ti ukrepi pomenijo nov korak ne samo k normalizaciji našega javnega življenja, marveč tudi k našemu napredku v območju Imperija, ki je prevzel skrb za našo usodo. Obenem so ti ukrepi jasno pokazali, da se bo ustava, ki je zagotovila Slovencem v Ljubljanski Pokrajini kulturno avtonomijo, izvajala s tisto doslednostjo in odločnostjo, ki povsod označuje premočrtno in energično politiko Rima.

Ducejevi prvi ukrepi za sanacijo kulturnih in gospodarskih razmer v Ljubljanski Pokrajini so bili izvršeni na podlagi poročila, ki ga je podal voditelju Fašizma in Imperija Visoki Komisar Eksc. Grazioli. Tudi naši širši javnosti ni neznano, s kolikšno vnemo proučuje najvišji funkcionar v naši pokrajini vse njene probleme od najnujnejših in največjih do tistih podrobnih vprašanj, ki trenutno niti ne bi bila važna, katerih obravnavanje pa že s svojim psihološkim učinkom pomaga prebivalstvu pri njegovi prilagoditvi novim razmeram. Številne deputacije so imele priliko spoznati to v širino in globino naše gospodarske, socialne in kulturne problematike segajočo razgledanost predstavitelja nove Države na slovenskem ozemlju. Simpatije, ki si jih je pridobila osebnost g. Visokega Komisarja, so že same po sebi pomemben moralni činitelj, vendar je poglobitvena vez med novimi Oblastmi in ljudstvom delo, ki ga načrtno in v kar moči naglem tempu opravlja sedanja Civilna uprava na vseh področjih našega javnega življenja. Ta pozornost in skrb obvezuje naše ljudstvo k tem večji hvaležnosti, čim težji so časi, ki jih preživljamo in ki so prinesli našemu narodu toliko zgodovinskih sprememb.

Na področju našega kulturnega življenja pomenijo ukrepi glede dograditve poslopij in končne opreme nekaterih vseučiliških institutov jasno voljo, da se Ljubljani ohrani njen najvišji učni zavod in da se njegovo delovanje celo olajša in pospeši. Obstoj slovenske univerze ni samo vprašanje našega šolskega sistema, ki se je z ustavo Ljubljanske Krajine polnopravno vključil v naš novi politični položaj, marveč je tudi atribut in vnanji znak slovenske narodne enakovrednosti, priznanje naših tradicij in naše volje do narodnega življenja. Zato smo po prvih odločitvah Duceja na tem področju trdno prepričani, da bo v obsegu materialnih možnosti in s pomočjo nove Države zagotovljen obstoj in funkcija tudi drugim slovenskim kulturnim zavodom.

Ukrepi socialnega in gospodarskega značaja se tičejo zdravstvenih ustanov ter razširjenja in izboljšanja cest v naši pokrajini. Razmere v ljubljanski javni bolnici, ki je bila v vseh svojih oddelkih čez mero prenatrpana z bolniki, so že dolgo klicale po remeduri. Ukrep, da se opremi in izroči uporabi kirurški paviljon in da se poskrbi za izgradnjo vseučiliških klinik, ki smo jih doslej imeli samo v načrtih, pomeni velik korak naprej v našem zdravstvenem skrbstvu. Ne čudimo se, da je stanje naših cest vzbudilo kar enodušno obsodbo Italijanov, saj je znano, da je Italija dežela vzornih cest, kakor le redko katera na svetu. Skrb za ceste je že za časa Rimskega imperija zapustila v naših krajih trdne sledove, ki jih ponekod niso mogla zabrisati niti dolga stoletja srednjeveške prometne zanemarjenosti.

Razširjene cestne mreže in izboljšanje že obstoječih cest pomeni predvsem poživitvev dela in zaposlitev odvečnih delavskih moči s cestnimi deli. Pomeni za mnoge zaslužek in za vso Pokrajino napredek v trgovinskem in ostalem gospodarskem obtoku. Nova prometna politika bo nedvomno tudi v cestnem vprašanju upoštevala potrebo preusmeritve naše pokrajine proti Julijski Benečiji in Trstu kot poglavitnemu gravitacijskemu centru in našemu gospodarskemu izhodišču v svet.

Naposled nam je blagodejna vest iz Rima sporočila imenovanje Pokrajinskega sveta. Z njim je vzpostavljena nova in, kakor upamo, obojestransko koristna vez med oblastmi in ljudstvom — vez, ki naj v znamenju sodelovanja in medsebojnega zaupanja pospeši delo splošne konsolidacije razmer v naši pokrajini, kolikor jo le dopušča prehodna doba vojnega gospodarstva.

Jutro 19. V. 1941

Rodila se je - deklica

V sobi je tišina. Popolna tišina in polmrak. Štiri stene obkrožajo mali svet zase: Reči, kakor, da žive, pa so se le prihajile, da bi bila tišina popolnejša. V kotu sobe stoji postelja, poleg nje zibel. Ta kot najsvetleje odseva iz polteme s svojo belino in neko blago toploto. Dvoje bitij diha, enakomerno in spokojno: mati in novorojenec.

Sen... Spi dete, ki še ni občutilo bolečine, ne gladu ne žeje... Dete, čigar zenice so ta dan prvič videlo svetlobo... Spi mlada žena, ki je tega dne pretrpela največjo telesno bolečino in doživela najvišjo radost svoje duše. Njen obraz na blazini, obdan od temnih las, je bled in spokojen. Kakor da je mater in dete ponesel sen pod isto temno, mehko perotjo v neke tajinstvene višine, kjer tiho zveni godba večnosti...

Daleč nekje, zunaj te sobe, teče življenje in čas. Toda za mater in komaj rojeno dete — se je čas ustavil; po velikem, vzvišenem krču ustvaritve je neka usmiljena, čudežna roka zaustavila nad njunima glavama vihar časa, ju potegnila iz vrtinca vsega minljivega in jima podarila za nekaj kratkih ur pokoj in pozabo — podarila jima je sen. Globok, blagodejen, poživljajoč sen...

Reči v sobi vedno bolj tonejo v sence. Zunaj nastaja mrak...

Zdajci se neslišno pojavijo ob zibeli tri sive sence: troje ženskih bitij. Srebrnosivi pajčolani jim valove, ko se sklanjajo nad detetom in se z dolgimi, bledimi prsti nežno dotikajo njegovega temena, čela in oči...

«...Deklica ... hčerka...» šepetajo ustne brez nasmeha.

«...Živela boš od sanj in pričakovanja...» tiho, utrujeno spregovori ena.

«...Imela boš srce in razum, —» pravi druga, «...toda ubogala boš vedno le srce... In srce te bo vodilo po čudnih, skritih potih, kjer včasih vse cvete v soncu in je na kažipotu zapisano: Do sreče samo nekaj korakov... Včasih je pa vsepovsod tema in pot postane ozka in strma, podobna kozji stezi nad prepadom...»

«Ko boš dekletce,» reče tretja, «se boš igrala z lutko. Uspavala jo boš in jo ljubeče privijala k sebi, ker se bo že takrat začela v tebi porajati želja, da za nekoga živiš in si mu vse na svetu...»

«...Ko postaneš dekle, te bo fantov pogled, rožnat večeren oblak, vonj cvetja in zvok pesmi vznemiril in ti pretresel dušo do dna... Verovala boš, da je svet zgrajen iz same lepote, da so ljudje dobri, da je življenje polno veselja... In vsa drhteča, žarečih oči, lahka, kakor da imaš krila, boš pohitela ljubezni naproti — in padla boš v naročje prvemu, ki te bo prestregel...»

«Tistega dne, ko bo poljub prebudil v tebi žensko, — boš izgubila krila, s čela ti bo splahnela vedrina in vesela svetloba v obeh bo ugasnila. Ozrla se boš krog sebe in videla, da so na svetu tudi hinavščina, zlobnost in laž. In da ni lahko dobiti tovariša in moža, stopiti na njegovo stran in reči glasno in prepričano: Jaz sem njegova in on je moj!»

«...Iskala boš življenjskega tovariša. Morda bo to prvi, ki ga boš srečala, morda drugi, morda boš dolgo tavalala in iskala, preden ga najdeš... morda ga ne boš nikoli našla...»

«...Tisti, ki ga boš ljubila, se bo odrekel tvoji ljubezni... Hotel te bo oni, ki te ne bo vreden.»

«...Vsak 'zbogom' iz ust, ki so te poljubljala, te bo spekel kakor plamen, ranil kakor nož in pustil neizbrisno sled v tvoji duši...»

«...Spoznala boš, kaj je ljubezen, — ko boš pozabila, kaj je ponos...»

«...Spoznala boš, kaj je ljubezen, — ko boš nehala misliti na jutri...»

«...Spoznala boš, kaj je ljubezen, — ko se boš naučila jokati in trpeti...»

«...Če nikoli ne boš našla ljubezni izven sebe, se bo s solzami, krvjo in bolečino ustvarila iz tvojega telesa in tvojih sanj: ko postaneš mati.

«...Tvoja največja sreča in blaženost bo nasmeh tvojega deteta, in ledene klešče ti bodo stiskale srce, ko na njegovih ličecih zagledaš rdeče rože bolezni.»

«...Životarila boš med nebisi in peklom, dokler nekega dne ne pogledaš svojih otrok in se začudiš: Glej, glej, saj so že čisto odrasli! Tisto uro ne boš vedela, zakaj bi najrajši zajokala: ali od radosti in ponosa, ker so ti veliki ljudje kri tvoje krvi —, ali od žalosti, ker ti ljudje niso več otroci in ne potrebujejo več tvojega ljubečega varstva.»

«...Otroci te bodo zapustili. Drug za drugim se bodo odtrgali od tebe, kakor si se ti nekoč odtrgala od svojih staršev. Ostala boš sama in boš dolgo vsa skrušena in bolna od bridkosti. In dolgo še, dolgo... dokler boš živela — četudi dočakaš vnuke in zaslediš srebrne niti v laseh svojih otrok — bodo v tvojem domu še vedno živele mile male sence, in smeh, drobni, gostoleči glaski, topotanje nožic tvojih otrok, ko so bili še čisto majhni in čisto tvoji... In kadarkoli boš zaprla oči, boš pomislila nanje in srce se ti bo stisnilo od bolečine, ker je to bilo — in je minilo...»

«...Utrujena, onemogla, boš še našla v sebi moči, da boš skrbela za svoje velike otroke, za vse svoje, čeprav se bodo ti odrekli tvoji skrbi. In če onega, ki je bil tvoj življenjski drug in tovariš ter je poleg tebe ostarel, stre bolezen, boš bedela ob njegovi postelji in se borila za njegovo življenje s čudežno močjo, ki jo daje samo ljubezen — in strah pred osamelostjo...»

«Ker ni za ženo nič strašnejše od samote...»

«...Čeprav vez med teboj in očetom tvojih otrok ni bila zmerom topla in iskrena, boš vendarle želela, da bi umrla pred njim...»

«...In če se ti ta želja res izpolni, bo poslednja tvoja misel in skrb: ubogi moj, kdo bo skrbel zate?...»

Umolknilo so sive žene in sklonile glavo, kakor da so se zamislile. V njihovi senci je spalo dete brez sanj, krepko in spokojno; majhno, novo življenje, še nenačeto in še nezavedajoče se svojega obstoja.

Spet so sivi pajčolani zaplahutali nad njim, in dolgi, bledi prsti so se dotaknili njegovega čela in oči, kakor da so ga zaznamenovali...

«...Takšno bo tvoje življenje...» je zašepetalo nad zibeljo: «življenje, kakršnega navadno žive ženske — mnogo bridkosti — malo radosti...»

«...Da pa boš laže prenašala svojo usodo, bo vse tvoje življenje pretkano s svilenimi nitkami sanj, hrepenenj in spominov.»

«...Dano ti bo, da pozabiš resničnost, kadar ti bo postala prebridka, da se dvigneš nad njo in se oddaljiš

od nje z dušo in srcem, kakor ptice najdejo pot do palmovih gajev in belih mest, če zaslutijo, da jim bo sneg zasul njihova gnezda...»

Zadnje besede, kakor da so govorne iz samega zraka zaprte sobe. Žene s sivimi pajčolani so utonile v sence polmraka in se stopile z njimi...

Zunaj se je že popolnoma znočilo.

Nekdo nalahko odpira sobna vrata, gleda in prisluškuje.

«Spita,» šepče in spet zapre vrata.

Toda mlada žena je slišala šklopot kljuke in se je zbudila. Odprla je oči. Vsa je še sanjska. Čuti se utrujeno, kakor da so jo pretepli... toda vzlic temu je tako čudno lahka. Kaj je to? Kaj se je z njo zgodilo? Dete! ji zasije v misel velika, brezmejna radost. Dete!

Njene oči v somraku komaj razločijo sobo in reči v njej. Vse te reči, včeraj še tako stare, od davna znane, so danes kakor nove, čisto nove... Vse je novo. Vse je drugačno, čudno, nenavadno... Soba se je spremenila. Svet se je predrugačil. Življenje je postalo drugačno, kakor je bilo včeraj...

Dete! Dobila sem dete! Svoje dete!

Materina roka drhteče, oprezno išče v zibeli drobno glavico in se je dotika nežno, nežno... Ah, tu je rokica. Nožica... Tako majcena, moj Bog, tako majcena...

«Spančkaj, dete! Spančkaj, srečica! Spančkaj, srčece mamino!»

Njeno srce je tako polno, da jo kar boli, duši... Srčece malo moje! Ponavlja sto in stokrat, in duša se ji preliva s srečo in neko bridkostjo vedno bolj in bolj. Slednjič se iz stisnjenega grla izvije stok, oči postajajo vlažne... Tečejo solze, neumne, nesmiselne solze, stapljajo se, tople, slane, močijo lica, sence in kapljejo na blazino. Oči plakajo, a ustne drgetajo v smehu. «Dekletce moje majceno! Kdaj mi bo zrasla? Čez leto bo shodila, začela govoriti... Klicala me bo: mama! Blagor meni... Potem se bo igrala... Kupila ji bom lutke, lepe, velike lutke, takšne, ki zapirajo oči...»

Skozi podzavest mlade matere je prodril spomin na neko lutko iz njene mladosti.

Bila je majhna porcelanasta lutka. Komaj za prst dolga. Cele mesece je ležala v zaprašenih, prenatrpanih izložbi vaške trgovine. Ure in ure je stalo pred to izložbo bledolično dete velikih modrih oči in rdečkastih, trdih las. V izložbi so bile tudi druge igrače, večje lutke, toda modrooko dete se je zaverovalo prav v to majceno porcelanasto lutko, ki je vsa siva od prahu ždela med nekim kozarcem in posodo z zeljem... Dete je ponoči sanjalo, kako drži na svoji dlani malo, kakor sneg belo lutkico, kako jo koplje in zavija v pisane krpe, kako se z njo razgovarja... Ni minil niti en dan, da se deklece ne bi ustavilo pred izložbo in občudovalo malo lutkico. Celo ime ji je dala, lepo in čudno ime: Alica. Tako se je imenovala lekarnarjeva psička... In potem, nekega dne, čisto nepričakovano, se je lutkica iz izložbe znašla res na njeni dlani. Prišel je striček iz Beograda, veliki, dobri striček, «mestni uslužbenec»... Vprašal jo je, kaj bi rada, in ona ga je brez besede prijelja za roko in odvedla v trgovino. Drhtela je od razburjenja, ko so Alico jemali iz izložbe in brisali z nje prah. Potem je zbežala iz trgovine, kakor da se boji, da bi ji kdo vzela njen zaklad, in stekla v skrit kotiček na dvorišču, kjer je ostala na samem s svojo srečo. Nalahno je odprla pest in se zazrla v lutko. Toda radostni nasmeh na njenem licu je ugasnil. Zdaj, ko jo je imela v roki in jo videla od blizu, se ji je lutka zdela preveč blede, revna, nezatna. Niti črne pike, ki so označevale oči, niti rdeča usteca niso bila na pra-

vem mestu, ampak preveč na strani in kakor razmazana. Na hrbtu je imela Alica nekakšno «tovarniško napako», čudno, grapavo vzboklino... In kar je bilo najstrašnejše, roke so ji bile prilepljene k telesu in noge sestavljene; bila je vsa iz enega kosa — negibna, mrzel kos porcelana. «Kaj naj počnem z njo?» je obupno pomislilo deklece. «Kaj naj počnem s takšno?» Obšla jo je bridkost. Zaihtela je, čeprav ni vedela zakaj. Takrat ni slutila, da objokuje svojo prvo iluzijo, svoj prazni sen o beli, nežni, lepi Alici. Ni slutila, da bo še dostikrat doživela podobno razočaranje; ko bo tisto, kar je smatrala za nedosežno, najvišjo srečo, v uri izpolnitve pokazalo svoj pravi, navadni, grdi in hladni obraz...

Vsega tega se je mlada mati v trenutku domislila, in ena sama misel, edina želja jo je obšla: Moje deklece bo imelo velike, lepe lutke... To je ponavljala sama sebi kakor nekakšno prisego, kakor čarobno besedo, in ni mogla v tem trenutku dojeti, da tudi drage lutke ne bodo njenega deteta obvarovale spoznanja, kolikšna je razlika med resničnostjo in sanjami...

«Detece moje, čeprav si bom morala od ust pritrgovati, ti boš vse dobilo, kar si boš zaželelo,» je prisegala sama sebi svečano, vznemirjeno, s čudovitim občutkom, da se zbuja v njej nove moči, nezlomljiva moč matere, ki varuje svoje dete...

Toda nit njenih misli se naglo pretrga pod udarcem novega vznemirjenja: Nekdo je široko odprl sobna vrata in slap svetlobe je iz kuhinje hitro in radovedno zdrsel skozi sobo in obvisel na postelji porodnice. V osvetljenih vratih je stal, temen in širok, on, njen mož... Nema od presenečenja mu ona ponuja oslabeledo, drhtečo roko... Zgodaj zjutraj, komaj so novorojenca okopali, je moral on na delo. Opoldne je ona spala. Zdaj, prvič po «onem», ga je videla in je mogla z njim govoriti.

«Si se naspala?» je zagodel in se približal z omahljivim, težkim korakom. Pazljivo je stopil mimo zibel, se nagnil nad ženo, jo poljubil na čelo in se takoj spet odmaknil. «Kako ti je?» je vprašal resno in nekako trdo, držeč roke na hrbtu.

«Dobro,» je odvrnila žena.

Oba sta umolknila, vsak zase vznemirjena.

«Ampak ti si... se mi zdi... nekoliko pil,» ga neodločno, dobrohotno pokara.

«Saj... malo sem moral...» je pokimal in dodal: «Saj ni bilo dosti. Čeprav je hčerka... vsi so mi čestitali, celo inženir...»

«...Čeprav je hčerka...» je v materini misli bolno odjeknilo.

«Zakaj ne prižgeš luči, da boš videl dete,» je zašepetala sramežljivo.

Ubogal jo je brez besed. Sklonil se je nad zibel in njegov grobo izklesani obraz je zdajci zadrhtel v krčevitem veselju.

«Hu, kakšno je!» se mu je iztrgalo. «Vraga, in iz tega bo postal človek? Hahaha!» se je zasmel na ves glas, kakor človek, ki se je nečesa odkrižal.

«Pridi, mama, da ju vidiš. Saj ne spita,» je zaklical v kuhinjo. «Pridi, da vidiš to smešno stvarco!...»

V sobo se je prizibala široka, težka starka, ki je pazljivo nesla krožnik juhe.

«Že grem, že grem,» je rekla in se dobrodušno smehljala. «Dobro juhico sem pripravila za našo snaho. Celo kokoš sem skuhalo. Da si jo videla, vsa je bila rumena, kakor zlato... A kaj se ti, teslo, režiš? Dete se ti smešno zdi? Ko bi bil ti to noč rodil, bi se ti ne zdelo smešno...»

S svojo mogočno postavo, s širokimi krili in rutami in s svojo zgovornostjo je starka izpolnila vso sobo. Hodila

Tudi če je samo «hčerka»,
je je oče vesel.

je po sobi in česar se je dotaknila, je zazvenčalo. Snahi je popravljala zglavje, da je lahko jedla, nato je dvignila dete iz zibel, ga vzela v naročje in nosila po sobi. Sinu je porinila stol, da je sedel zraven ženine postelje. Šla je iz sobe v kuhinjo in se spet vrnila, prinašala je in odnašala razne reči, neprestano govoreč, kakor da se pogovarja sama s seboj.

Ko se je pokrepčala s toplo jedjo in ker ni bila vajena ležanja v mehki postelji, se je mlada mati kar sramovala sama pred seboj, da si daje tako streči, da ji je tako dobro in je tako srečna. Zdelo se ji je, da bi lahko kar vstala in opravljala najtežja dela. Tako je bila lahka in srečna. Nežno in zaljubljeno je pogledala moža. Sedel je na stolu, naslonjen z glavo na roke, tako da so mu gosti temni lasje padali po čelu. Potegnil je dozo iz žepa, potem pa se je ozrl na zibel in jo spravil nazaj. Bil je videti zamišljen, zaskrbljen. Kaj neki razmišlja? se je tiho vpraševala žena. Oh, saj ga poznam. Sili se, da bi bil miren in ravnodušen, sam v sebi je pa najbrž ves srečen in ponosen.

Zdajci je dvignil glavo, jo pogledal, se rahlo, otožno nasmehnil in jo pogladil po roki: «Ah, kaj hočeš! Mi nimamo sreče!»

Te preproste, mirne besede so se ji zarezale v dušo kakor nož. Sprva ni niti razumela, kaj pomenijo, toda

začutila je, kako se v njej nekaj trga, kako od nje odteka radost, kakor kri iz velike rane, in kako se nad njo spet zapira siva in bridka vsakdanjost, navadno življenje žene mladega moža, življenje, polno dela in skrbi za jutri. Nepremično, s suhimi, žalostnimi očmi je pogledala moža. Sklonil je glavo. Začutila se je spet tako trudno. Zaprla je oči in skrila obraz v blazini.

«Kaj pa je? Kaj pa je?» je kakor skozi sanje zaslišala taščin glas. «Kaj sta se sporekla? Ti, sin, ne pregreši se! Če Bog da, dobiš pa drugič fantka.»

Ah, je v trenutku dojela porodnica, torej zato, ker je deklica. Zato je on nezadovoljen... «Čeprav je hčerka, so mi vsi čestitali,» se je spomnila njegovih besed.

In v tistem trenutku, vsa slabotna in brezmočna, da bi razmišljala, da bi do dobra razčlenila to krivico, to nesmiselno žalitev, s katero žalijo njo in njenega otroka — je mlada žena začutila, kako se ji vali na prsi kakor gora težka in ko zemlja stara gmota predsodkov o manjvrednosti žene. Razžaljena v svojem komaj porojenem ponosu mlade matere, ponižana v svojem dostojanstvu porodnice, je v tem trenutku neizmerno zaželela, da bi je ne bilo, da bi izginila in se razpršila kakor dim obenem s svojim malim ljubim detetom, katero je komaj ta dan nezaželeno darovala svetu. (Prev. ss.)

Popolna žena

Ravnatelj Braun je udobno sedel v naslanjač in rekel: «Če vas to zanima, vam lahko povem, zakaj se ne oženim.» Zdajci je utihnil in, ko je videl, da vsi napeto poslušajo, nadaljeval: «Nisem sovražnik žensk. Toda ne morem prenašati ženske logike, ženskih muh, nedoslednosti, netačnosti. Skratka — nisem še srečal prave. Rad bi se oženil, celo hrepenim po tem, ampak — hočem popolno ženo.»

«Popolno ženo,» je ponovil eden izmed poslušajočih gospodov, doktor Prokeš. «Hm,» se je zasmel. «To je precej nedoločno. Kakšne lastnosti mora imeti?»

«Lepa mora biti,» je poudaril ravnatelj Braun. «Nenavadno lepa. Mora biti izobražena, inteligentna, pametna, ljubezniva, nežna, vesela in resna, mirna in elegantna. Ljubiti mora glasbo, poznati književnost, občudovati umetnost. Od nje pričakujem okus, vedno in povsod. Vztrajam na tem, da je iz dobre rodbine, brez nadležnih sorodnikov. Mora me imeti brezpogojno rada. Upam, da ne bo postala enolična in dolgočasna, da...»

«Ti pa veliko zahtevaš,» je rekel ostro drug izmed gospodov, inženir Mader. «Na srečo takih žensk ni in jih ne bo.»

«Kdo ve?» se je zasmel Braun. «Imam srečo, ne mudi se mi, lahko dolgo iščem!»

«Morebiti boš našel. Toda mislim, da te ta čudežna stvarca ne bo hotela,» je menil Mader.

Ravnateljja Brauna je res spremljala sreča že od mladih nog. Rodil se je pametnim staršem, znal je biti prijeten, dosegel je lep položaj in lepo imetje. Našel je popolno ženo.

Imenovala se je Marketa in ga je očarala na prvi pogled. Njena lepota je bila prav posebna: imela je hladno-zelene oči in prosojno čelo pod valujočimi temnoplavimi lasmi. Njene roke so bile prava umetnina; njena postava, kakor da ni iz mesa in kosti. Igrala je na harfo in se tiho smejala kakor odjek v skalovju. Bila je mirna kakor kip. Govorila je tri jezike, vse je razumela.

Ravnatelj Braun se je z njo oženil, ko sta se poznala komaj štiri mesece. In to je bila slavnostna poroka.

Na poti v cerkev je bila nevesta kakor lilija, pred oltarjem kakor angel, pri odhodu kakor kraljica. In potem doma, v Braunovi vili, so se začeli goditi čudeži.

Lepa ravnateljjeva gospa je bila menda čarovnica. Prinesla je s seboj pomlad in napolnila z njo sobo; s svojim dihom je odiščila zrak, s svojo prisotnostjo je izpremenila vilo v raj.

Danes je sprejela ravnateljja Brauna vesela deklica v kratkem krilcu, drugi dan velika dama v večerni obleki in z njemu najljubšimi cveticami v laseh. Bila pa mu je tudi skrbna gospodinja v snežnobelem predpasniku, nežna tolažnica, radovedna poslušalka, vdana prijateljica.

Obsipala ga je z ljubeznijo, pozornostjo, nežnostjo in šalo, pa tudi z mirom, tišino in razumevanjem.

Komaj je izrekel željo, že mu je bila izpolnjena.

Marketa je bila vesela, kadar se mu je hotelo smejati; bila je kakor hladilna prha, kadar je bil preveč zdelan.

Ljubezniva in nežna gospa je zbujala občudovanje in zavist. Presrečni ravnatelj! Braun je pogosto slišal hvalnice svojih prijateljev in laskave opazke, ki se jim je ponosno smehljaj, Oh, kaj vedo ti ljudje! Vso njeno popolnost pozna samo on, on edini.

In tedaj je ni poznal niti še na pol.

Pokazala se je šele čez leto dni srečnega zakona, ko je razneženi sprog tu pa tam pozabil na svoje dolžnosti. Nekoč je prišel pozno domov, drugič ni prinesel običajnih cvetic. Potem spet ni bil dobre volje, ker je pozabil pustiti skrbi v tovarni.

Toda gospa Marketa je bila čudež.

Kadar se je gospod Braun predolgo zadržal na seji in se je vrnil domov utrujen od dela, je našel ženo, ki ga je potrpežljivo čakala. Če pa se je zamudil v družbi in je imel

nekoliko slabo vest, je bil lahko prepričan, da Marketa mirno spi in se smehlja iz spanja.

Kadar je bil slabe volje, je bila zelo taktna.

Marketa menda sploh ni bila s tega sveta.

Nekoč je imel ravnatelj Braun slab dan; vse mu je šlo narobe, nič mu ni uspelo. Prišel je domov siten in pust, sedel k mizi in začel ves nataknen jesti.

Gospo Marketo je seveda začelo takoj skrbeti. Mu ne diši? Premalo slano? Bi hotel rajši kruh?

Zdajci je ravnatelj Braun vzrohnel. Zakaj tako skrbi zanj? Mar je otrok? Ali misli, da je to prijetno? Ne vidi, da mu ni za neumnosti?

Naglo je utihnil, stisnil zobe in nagnil glavo na mizo. Kaj je storil? «Kako sem mogel biti tako krut, prostaški? Ubil sem ljubezen svoje žene; svojo srečo, svoj ponos, svoje vse,» je šepetal. «Ko bom pogledal kvišku, bom sam, za vedno sam!»

Potem je začutil nežno Marketino roko na svoji rami. Ni se jezila, ni jokala. Samo vznemirjena je bila in je ravnala z njim kakor s človekom, ki je hudo bolan.

«Nisem je vreden,» se je zavedal.

«Nisem je vreden,» mu je bilo v glavi čedalje bolj jasno.

«Nisem je vreden,» Te na pogled nedolžne, toda zavratne besedice so ga razburjale. Čedalje bolj jasno je čutil, da hodi po strmi rebri nekam — globoko pod nivó svoje žene. Kaj je bil v primeri z njo? Slaboten, zanikaren človeček, ki ni vreden njenega pogleda.

In tako se je vedno česče dogajalo, da je pri dokazih Marketine popolnosti stiskal zobe in samega sebe zaničeval. Mučil se je podnevi in ponoči, pa ni našel izhodišča.

Potem pa se je nekaj prigodilo, nekaj čisto malenkostnega.

V tovarni so čistili stroje, ves dan se ni delalo, in ravnatelj je imel čas, da je sedel v naslanjaču in počival. Rad bi kadil, pa mu nihče ni ponudil cigarete. Mir mu je kalil promet na ulici in telefon. Pa vendar je bil to boljši mir kakor — doma. Menda zato, ker tu za zidom, v drugem prostoru, na vrtu ali kjerkoli ni prežala baklja popolnosti. Baklja, ki ga s svojo oslepjujočo lučjo tira zmeraj globlje na dno nečesa groznega, neznanega.

Doma — kaj se je zgodilo z njegovim domom? Vračal se je tja slabe volje, nesrečen. Hodil je domov — nerad.

Misel, še plaha kakor senca, je počasi vstajala iz zapleta vprašanj in skrbi. Kako bi bilo doma, če bi mogel biti sam? Ko bi iskal in našel sled nerada, krivde, napake? Ampak to ne gre. Marketa v njegovi navzočnosti nikoli ne odide dalje kakor na vrt. Le kako bi to naredil? Kam bi jo poslal?

Zazvonil je telefon. «Ravnatelj Braun, prosim? Tu Marketa. Nekaj te hočem prositi. Pisala mi je sošolka, da se pripelje danes v mesto. Vabi me v kavarno, in jaz bi šla zelo rada. Seveda le, če nimaš ti nič proti temu...»

«Ne, dragica. Vsekako moraš iti. Čakal te bom.»

Braun polaga slušalko na vilice in si misli: «To ni žena, temveč angel. Ali pa — demon!»

Kako more uganiti vsako njegovo željo! Hotel je biti doma sam, in preden se je nadejal, je želja izpolnjena. Ves večer sam.

Ravnatelj Braun hiti domov, hodi po sobah. Odpira predale, brska po skrinjah in v knjižnici. Toda išče zaman.

Red in popolnost je na policah, plazi se po kotih, se posmehuje z oken, vrat, stropa. Povsod je.

Braun sedi v naslanjaču in tiho stoka. Ne, ni srečen. Ne more več dalje. Iz samozavednega, zdravega moža je postal uboga, ponižna stvar. Njegova žena je vtelešen čudež, on pa kupček slabih živcev. Njegov dom je kristalna dragotina, toda on ne spada sem. Mora proč, daleč, hitro.

Ravnatelj Braun je šel ven in dolgo blodil po temnih ulicah. Potem je v majhni, umazani gostilni napisal pismo in hitel domov, da bi ga položil svoji ženi na nočno omarico, preden se vrne.

Srečna zakonca.

Naglo je stopil po stopnicah, odprl spalnico in obstal. Tam — pod oknom — nekdo joka! To je suho, obupno ihtenje in prihaja iz kupčka raztrganega brokata večerne obleke. Zakaj joče? Kdo je to?

Marketa.

Braun je ostrmel, ne giblje se, ne diha.

Toda Marketa vstane. Že stoji s stisnjenimi pestmi pred njim — nekakšna druga, blazna, strašna Marketa.

«Odhajam, gospod,» pravi s hripavim glasom. «Tu je moja prtljaga. Slišiš? Pravim, da odhajam! Ne morem, ne vzdržim več, da bi bila popolna žena! Ne bom več ugibala vaših želj, gospod, se smejala, kadar vi hočete, hodila, kamor hočete, živela, kakor hočete, govorila, stala, pela, brala, se oblačila, česala, kakor hočete. Ne bo mi več ugajalo, se gnusilo in se zdelo to prav, kar hočete vi. Ne bom več skrivala svojih na papirčke navitih las niti objokanih oči niti svojih želja! Slišiš? Svojih želja. Sem žena kakor druge in ne morem več igrati čudeža. Sem s a m o žena in — sem utrujena do smrti.»

«Še več si, kakor popolna žena, Marketa. Le kako si mogla uganiti tudi tole mojo največjo željo?»

Njegov ljubeznivi, iskreni glas Marketo preseneča in pomirja.

«Toda ne morem več!» pravi tiše. «Sovražim popolnost, sovražim...»

«Mene? Tega ne smeš, Marketa. Uničila bi me.»

«Ampak — nikoli več ne bom taka, kakršna sem bila, kakršno si me imel rad! Delala bom napake, se môtela, uganjala neumnosti, nič več ne bodo reči v takšnem redu...»

«Vsak tvoj pogršek, vsaka neumnost in zmota mi bo ljuba, ljubša, kakor nadzemeljski dnevi, ki jih imava za seboj. Samo — Marketica — samo če me imaš še rada?»

~

Gospa Marketa ni zaman grozila. Zares je postala žena, takšna, kakršne so žene navadno! Toda ravnatelj Braun je prepričan, da boljše žene ni bilo nikoli na svetu. «Seveda ima tudi svoje napake, sitnosti in muhe,» pravi. «Ampak takšne, ki so znosne, prav za prav kar ljubke!»

OB NEŽIDERSKEM JEZERU

Kdor je videl, kako Mikloš Fehér teče od vasi Bolfs po najkrajši poti k Nežiderskemu jezeru, je lahko mislil, da je Mikloš Fehér zblaznel.

Prvič ni Mikloša Fehéra nihče lovil, drugič noben kmet iz okolice ne teče in tretjič je bila nedelja, ko ne gre nihče sam k jezeru, ker se vsak zabava ali v krčmi ali je v vinogradu ali pa sedi doma in jé, dokler ne zaspi. Gospodov dan je, dan počitka.

Mikloš Fehér je tekel po močvirju in si sukaj dolge črne brke.

Pred njim se je že razprostirala gladina velikega jezera.

Na levem bregu je bilo videti v čaljavji nekoliko ribiških vasic, kakor da stoje v vodi. In pred njimi je stala tik jezera kočica ribiča Györgya.

Stari György je sedel razkoračen na prevrnjenem čolnu pred kočico in zadovoljno kadil svojo staro črno pipo.

«Stric György,» je vpil od daleč Fehér, «posodi mi čoln!»

György se je počasi okrenil in, videč tekočega Fehéra, spustil dim iz ust. Ni odgovoril. Čakal je, dokler se spoteni Mikloš ne ustavi pred njim, sukaje svoje bohotne brke.

«Posodi mi čoln, stric György,» je ponavljal Fehér in sedel na prevrnjeni čoln. «Zaveslam na jezero.»

Stari György ni zinil besede, temveč je premišljal, zakaj je videti Fehér tako divji. Pošteno je potegnil dim iz pipe in dejal počasi: «Pa zakaj hočeš čoln, Mikloš?»

«Rad bi se izprehodil po jezeru,» je odgovoril Mikloš.

György je zmajal z glavo. Še nikoli se mu ni primerilo, da bi se bil hotel kmet izprehoditi po jezeru. Pride sicer zdaj pa zdaj kdo, ki si izposodi čoln za zabavo, ampak to je gospóda iz zdravilišča dr. Wišlinskega, ljudje, ki so se prišli sem zdraviti in veslajo tako dolgo po tem «jezeru bolezní», dokler ne pride večer z nezdravim izpuhtevanjem, tako da nevajeni izletniki dobe mrzlico, ki jim ni baje v zdravje.

Dobro plačajo, toda, da bi si kmet izposodil čoln...

«Ali si znorel, Mikloš?» je pomislil György in zasukal besede v drugo smer. «Mikloš, ali veš, da bodo imeli vojaki tukaj svoje vaje?»

«Posodi mi čoln, stric!» je prosil Fehér.

«Ali veš, Mikloš,» je nadaljeval György v drugo smer, «da je bila vas Bolfs pred petdesetimi leti čisto ob jezeru?»

«Čoln, stric!» je prosil Fehér.

«In ne veš, Mikloš,» je vprašal György, kakor da ne sliši, «da dobimo svoje poveljništvo?»

«Čoln!»

«Znorel si, Mikloš!»

«Nič ne de, stric, posodi mi čoln!»

Ribič György je vzdihnil: «Naj bo, toda Bog te čuvaj!»

«Mindt öröke (na vekomaj)!» je odgovoril Mikloš in korakal molče z ribičem po stezi med bičjem proti bregu, kjer so bili privezani čolni.

Fehér si je izbral najmanjšega in odrinil od brega.

«Srečno pot!» je klical za njim ribič.

«... Istenet!» je zamrmral Mikloš, kar je lahko pomenilo pozdrav ali pa kletev. In že je zaveslal na jezero.

Veslal je hitro. Več ko pol ure je oral z veslom temnozeleno vodo jezera in se ni menil za to, da brizga voda v čoln, da mu je praznična obleka vsa mokra, da so njegovi čevlji v vodi na dnu čolna. Veslal je in veslal.

Četudi je pripekalo popoldansko sonce in mu je pot zalival obraz, Mikloš Fehér si suknjiča ni slekel.

Ozrl se je nazaj. Nič več ni videl kočice strica Györgya. Bil je sredi južnega dela jezera.

Vsenaokrog neizmerna gladina.

Mikloš Fehér je prenehal veslati in je pogledal okrog sebe. Povsod je videl vodo, samo vodo, neizmerno jezersko gladino.

In tam zadaj? Tam je videl vas Bolfs, od koder je zbežal. Zaklel je in premišljal.

Še pred kratkim, pred tremi urami, pred dvema urama je sedel za mizo v tistem belem poslopju, ki ga od tod dobro vidi. In k temu si je mislil še, da vidi vrata in nad vrati napis: «Bór és sör és pálinka kimerése» (Točilnica vina, piva in žganja).

To je krčma «Pri dobrem Jožefu». Tam je sedel, pil vino in gledal, kako vaški fantje plešejo čardaš.

Pravi čardaš, divji, hrumeči, pri katerem pleše vsak s svojo ljubico.

Zaklel je vdruči, pljunil v vodo ter premišljal naprej. Ni plesal, sedel je za mizo in gledal, kako pleše z njegovo Etelko Savany.

Močno je udaril z veslom po vodi.

Z njegovo Etelko! In Etelka? Ta se je smejala pri vsakem okretu, smeje se, pripoveduje nekaj Savanyju in se ne meni za to, da sedi on za mizo in je ves zamračen. Peklensko dekle!

In potem je za Savanyjem plesal z Etelko Ejese. Peklensko dekle! Nato je plesal Györök. Peklensko dekle in še enkrat peklensko!

To bi vsakega razjezilo!

Mikloš Fehér je znova jezno udaril po jezerski gladini.

Sprva je mislil, da potegne nož in zabode ali Savanya ali Ejese ali Györöka in jim reče: «Jó csakát kívánok!» (lahko noč želim). Toda s tem bi Etelke ne ostrašil.

Najbolj jo bo kaznoval, če se utopi. «He, he!» se je zahetetal galeb, leteč nad gladino.

«Boš tiho, osel!» je zakričal Fehér in premišljeval naprej.

Dobro se spominja, kako se je utopil Ezdökar, njegov prijatelj, zaradi de-

kleta. Izvlekli so ga iz vode čez pol leta ribiči. Ves zelen je bil, brez oči in razkrajal se je.

Ko ga je zagledalo njegovo dekle, je omedlelo in odsihdob blazni...

Tako je najbolje; utopil se bo. To je kaj preprosto. Skoči v jezero, pogoltno malo vode, se potopi in konec. Nihče ne bo nič vedel.

Ribič György se bo čudil, da se ne vrača. Vzel bo čoln, sklical ribiče, in iskali ga bodo. Našli bodo prazni čoln in se križali: «Lej, Mikloša Fehéra ni nikjer! Ali ga je vrag vzel?»

«To ne!» bodo premišljali ribiči. «Utonil je,» bo rekel stari György, in kot najstarejši, prvi, se bo odkril in molil: «Oče naš, kateri si v nebesih...»

In ko bodo ribiči odmolili, bodo rekli: «Meni se zdi, da je imel dekle.»

«Imel, imel,» bo odgovoril stari György, «imel je Etelko iz Bolfsa.»

Zaveslali bodo k bregu, in nekdo bo tekel v vas. Mikloš Fehér je utonil. To se bo zaznalo po celi občini od hiše do hiše. In izvedela bo to Etelka. Morda bo še plesala v krčmi.

In potem?

Mikloš Fehér se je oddahnil. «Morebiti si bo Etelka tudi storila smrt ali pa bo zblaznela.»

Odložil je veslo in se zavrnil v vodo, ki se je lesketala v soncu.

«Morda bo plesala kar naprej... Ampak vest jo bo pekla...»

Fehér si je sezul desni čevljev. Škoda čevljev, novi so. Sezul si je drugega, slekel suknjič...

Zagledal se je v nebo, v bele oblačke; oči so se mu začele zapirati.

Mikloš Fehér je legel utrujen v čoln in počasi zaspal.

Spal je dlje kakor uro. Potem se je hipoma prebudil, kakor da se je drug čoln zadrl v njegovega.

Pomel si je oči in poskočil, da se je čoln močno zazibal. Res — drug čoln se je zaletel v njegovega. In v čolnu je stala Etelka, vsa mokra.

«Mikloš,» je rekla in naglo dihala, iščem te. Nenadno si zbežal. Tekla sem k stricu Györgyju in si izposodila čoln. Vesela sem, da...» Obtičala je.

«Zakaj me iščeš?» je vprašal potolaženi Mikloš in se obuval...

Etelka je vdruči obtičala v govoru. Nekaj časa je premišljala, kaj bi odgovorila, potem pa je rekla mirno in se smehljala: «V krčmi si pustil v steklenici več ko pol litra vina... Pojdi, izpij jeva ga...»

Dva čolna sta potem drug zraven drugega orala jezersko gladino proti koči ribiča Györgya, ki je prišel, ko sta pristala k bregu, iz kočice, kadil svojo pipo in zmajeval z glavo.

Te pol ure je minilo Miklošu in Etelki kakor trenutek. In ko sta stopala v krčmo «Pri dobrem Jožefu», se je stari György šele prav zavedel in je rekel počasi sam zase:

«Ta dva sta kakor ustvarjena drug za drugega. Drug je večji norec od drugega...»

NEVIHTA...

Kakor velika, žareča krogla je bilo sonce in je pošiljalo svoje žgoče, uničujoče žarke na izsušeno zemljo. Njive so bile suhe in razpokane, trava požgana, listje ovelo. Ljudje so sklonjenih glav hodili čez polje in zaskrbljeni premišljevali, kaj bo. Še nekaj dni brez dežja, in letina bo usehnila.

Čez polja so se podile vrane in žalostno krakale v vroči dan.

Popoldne pa je zapihal veter. Sprva rahlo, potem pa je močnejše in močnejše zavril čez polje. Žito se je vzvalovilo, se priklanjalo in zibalo, klasje je klonilo niže in niže, dokler niso žitne bilke obležale skoraj na tleh.

Debla dreves so se zazibala, veje so udarile druga ob drugo. Veter je pograbil suho listje, ga strgal raz vej in zanesel v vrtincu visoko v zrak. Ptiči so se preplašeno stisnili v svoja skrivališča in kdaj pa kdaj žalostno začivkali v pretečo tišino.

Na obzorju so se prikazali prvi oblaki. Črni in grozeči so se privarili čez gore in zagrinjali jasnino neba. Čez čas je prva črna megla zatemnila sončni sij in zarisala na zemljo čudno, zverženo senco.

Zelenkasta, kovinska luč je zažarela na nebu. Žito, travniki, rože, vse se je prikazalo v čudno svežih in jasnih barvah. Hip nato se je vse potopilo v temno, grozečo sivino.

Oblaki so se preklali na dvoje. Oslepujoč, ognjen blisk je šinil v cikcakasti črti od obzorja do obzorja. Oglušujoč grom je pretrgal prednevihtno tišino.

Ognjen ples na nebu se je začel. Strele so švigale v oblakih, zdaj na zapadu, zdaj na vzhodu, zdaj v ravnih, presekanih, potem spet v vijugastih črtah po vsem nebu. Ozračje je bilo napolnjeno z elektriko, da bi bilo slišati njeno prasketanje, če bi ga ne preglasilo bobnenje gromov in hrumeenje viharja. Veter se je zaganjal v veje dreves in jih kakor tanke šibice pripogibal na vse strani. Žito in trava sta se prihulila k tlom, da bi se skrila pred uničujočim vetrom.

Vse je bilo v pričakovanju nečesa strašnega, neizbežnega.

In glej! Zemlja in nebo sta se se zvezala z ognjeno, žarečo vezjo, in odmevajoč pok je uglasil vihar. Samotno drevo sredi polja je vzplamtelo v nenadni luči in se preklalo na dvoje.

Foto: He-le

Pred nevihto.

Sekundo nato se je usulo z neba. Nebeške zatvornice so se odprle in v debelih curkih je pričelo liti na izsušeno, razpakano zemljo. Z globokimi, žejnimi požirki je srebalo polje blagodejno makroto, dvignilo se je žito, vzravnala se je trava in listje na drevju je kakor prerajeno zatrepetalo v vetru.

Bliski so postajali bledejši in krajši, grmeenje se je oddaljilo, le zamolklo, zateglo bobnenje je bilo slišati izza gor.

Nevihta je minila. Čez uro, dve je skozi lino v oblakih spet posijalo sonce, ptice so mu poživiljene in radostne zažvrgolele v

pozdrav. Hladen, osvežujoč zrak se je dvigal iz zemlje.

Na obzorju nekje, od hriba do hriba, sta sonce in dež zarisala pisan mavrični trak čez nebo.

SKOZI PRIPRTA VRATA...

«Če se bom omožila,» je reklo dekle in se nekoliko sanjavo nasmehnilo, če se bom omožila, hočem imeti veliko otrok. Krepkih sinov in lepih hčerk. Seveda — najprej bodo to majhne sladke stvarce, ampak vzgajala jih bom, napravila iz njih dobre žene in može, in ko bom stara, ne bom kakor ugaslo ognjišče. Moji otroci se bodo vračali k meni, in moje srce se bo razgorelo vedno in vedno od ljubezni in ponosa.

Sklenila je roke, in na njenem drobnem obrazku so srečno odsevale notranje sanje.

Mož jo je ganjen pogledal. Kako iskreno je rekla — «hočem imeti veliko otrok!» Moj Bog, saj je bila še sama otrok. Še nedavno jo je srečaval z aktovko pod pazduho in z zamišljenimi gubami na čelu.

«Pišemo matematično nalogo, gospod doktor,» je pravila vsa udihana, «moram si še na klop napisati formule — držite mi figo —» In ko jo je prvič poljubil na njihovem maturitetnem večeru, je oba občila nežna rdečica.

To nežnost je čutil pri vsakem pogledu na njene mlade oči, na njen nežni obraz in otroško sladka usta; čutil je to tudi zdaj, ko ji je položil svojo roko na sklenjene prste.

«Tudi jaz bi hotel imeti otroke, Dana,» je rekel, «ne sicer toliko, kolikor si jih želite vi — morda sinčka in hčerko — ampak hotel bi, da bi imeli vaše žareče oči in da bi jih mamica vzgojila v dobre, plemenite ljudi... Pomagal bi jim pri vzgoji, vedno bi stal zraven njih, in ko bi bila midva stara, bi se najini otroci vračali k nama obema — vračali bi se na dom, katerega bi jim ustvarila najina ljubezen — me razumete, Danica, in — hočete?»

Pogledala mu je v oči, pa ni nič odgovorila. Zdaj mu ni mogla povedati, da si ni nikoli predstavljala koga drugega kot očeta svojih otrok, kakor njega. — Čemu bi mu to pravila, ko je to vedel — ko je lahko to čital v tem, kako je dvignila svoja sladka usta k njegovim. —

Kadar koli sta bila zdaj skupaj, sta mislila na bodoče življenje — na lepo, bogato življenje. Dana se je kar razcvetela od same sreče, in on je mislil nanjo pri svojem delu v bolnici; mislil je nanjo, ko je gledal otroke, ki so mu jih mamice nosile na pregled, mislil nanjo v tistih večerih, ko ji ni mogel voščiti lahke noči s poljubom. Mislil je nanjo, in njegovo srce, ki je prej ljubilo samo delo, je sprejelo zdaj drugo ljubico: ljubezen.

Včasih so se drugi zdravniki v bolnici nagajivo smejali njegovi sanjivosti, in stari doktor v mestu mu je večkrat očital, da je nanj čisto pozabil.

«Prej ste bili pri meni vsak trenutek, kadar ste bili prosti,» je godrnjal v telefon, «zdaj pa niti, ne veste, da imam nov rentgen in nov —»

«Dobro,» se je nasmehnil Jan, «danes popoldne pridem k vam.»

Dana namreč danes ni imela časa — Jan je to razumel. Šiva balo, nakupuje, piše... Sedel je v prazni čakalnici svojega starega prijatelja...

Skozi priprta vrata je tiho prihajal zdravnikov glas: «To bi bilo zelo nevarno,» je slišal Jan, «niti najlažjega poroda bi vi ne prenesli. Poglejte rentgensko sliko...» Glas je postal pri pojasnjevanju bolj tih, potem pa dobil zvišan ljubezniv ton:

«To ni taka nesreča — niste edini med ženskami. Verjemite, da se da srečno živeti še zavoljo veliko drugih reči, če že ne moremo živeti zavoljo otrok.»

«Revica,» si je mislil Jan, «zakaj prav za prav trpi, ker ne bo mogla imeti otrok? Moja mala Danica bi si morda vzela življenje, ko bi —»

V tem trenutku so se odprla vrata in izstopilo je drobno, blede dekle. Bila je Dana. Šla je mimo Jana, ne da bi ga

bila videla. Bila je preveč daleč, da bi videla nekoga zraven sebe. Oblekla si je plašč in odšla.

Odrevenelemu možu na stolu se je trenutek zdelo, da nima srca. Da nima čutov. Potem pa se mu je hipoma povrnila nežnost in boleť in mu vrnila njegovo srce, polno ljubezni:

«Deklica moja,» je šepetal, «moja sladka, mala, uboga deklica — saj sem jaz s teboj, saj sem jaz srečen, da te imam — in nikoli, nikoli ne odidem od tebe —»

Došel jo je na ulici.

«Danica!»

Pogledala ga je naglo, tuje. Potem se je nasmehnila.

«To je zanj strašno,» je pomislil in jo trdno prijel pod pazduho.

«Vesela sem, da sem te zdaj srečala, Jan,» je rekla; njen glas je zvenel brezbarvno in tuje. «Vesela sem, da mi ni treba, da bi ti pisala ali te iskala, da bi ti mogla to povedati... Moja ljubezen do tebe — je bila zmota.» Glas se ji je otroško tresel, toda premagala se je. «Spoznala sem, da te nimam tako rada, da te ne ljubim tako, da bi te vzela za moža. Morda mi boš odpustil...»

Molčal je.

Stisnil se je k njej ter jo vodil ven iz mestnih ulic na cesto, po kateri so hodili zaljubljeni, ker je bila tiha in lepa. Tam ni bilo ljudi. Tam so bila samo drevesa in nebo — samo nebo in drevesa. —

«Tukaj človek ne sme lagati,» je rekel tiho, «tu se ne sme lagati, Danica. Tukaj te poslušajo ljubezen, in ta bi ti nikoli ne odpustila laži. Tu mi povej, ali si me ljubila kot sebi dragega človeka, kot ljubčka in prijatelja, kateremu si bila ti — edino ti — vse, ali pa kot očeta otrok, po katerih si hrepenela. Tukaj mi to povej, Danica — pošteno in odkrito mi to povej!»

Samo nebo in veje dreves so bile nad njima.

Dekle je trepetalo od žive notranje boleťi.

«Kako se je izpremenila v teh nekaj trenutkih moja mala, sladka...» je mislil ves ganjen.

«Kaj vse sem notranje preživela, odkar mi je ta stari doktor to povedal? In na začetku in na koncu vsega tega je bil Jan. Kako naj mu povem, da nočem nikoli, nikoli roditi? — Ker je tudi meni on vse. — Ampak on hoče imeti otroke — jo je bolelo, ker je hotela samo ljubezen, ker je sama hotela dajati in ni hotela sprejemati. «Odpusti mi, ljubezen,» je molila, «odpusti mi mojo laž — in daj mi moči, samo še nekaj časa mi daj moči!»

In potem je odprla oči. Pogledala ga je junaško.

Toda v njegovem pogledu je bila samo ljubezen, njegov glas ji je vzel vse besede:

«Bogu sem hvaležen za tista priprta vrata, Danica,» je rekel, «ker drugače bi moral verjeti to, kar si mi rekla. Moje življenje bi spet zameglila vsakdanjost, in spet bi mi bilo prazno in hladno, kakor prej, preden si k meni prišla. Ker te imam rad. — Nobena ženska mi ne more dati toliko, kakor edina ti, pa tudi če bi mi dala ducat otrok. Saj midva bova imela otroke — vzela si bova otroka za svojega — mati ni mati samo zato, ker da življenje otroku. Mora mu dati nežnost in ljubezen, mora mu dati pogled na lepoto, mora ga učiti in vzgajati... In takšna mamica boš ti, Danica. Vem, da ne odideš, ne smeš oditi. — Saj jaz te potrebujem —»

Njegove besede so božale njeno boleť.

Jaz te potrebujem — potrebujem — sladke, čarobne besede... potrebujem te...

Pogledala ga je. Stal je pred njo s hrepenenjem in boleťjo v obrazu. Privil jo je k sebi, in na svojem vročem obrazu je čutila, kako mu tolče srce.

Stiskala se je k njemu — vse drugo je bilo daleč, daleč... Tam je bil samo on in — nebo in drevesa nad njima — samo nebo in veje dreves...

Rim, 21. maja. (Stefani.) Fašist Emilio Grazioli, bivši Zvezni Tajnik v Trstu, je bil s Kraljevim odlokom na predlog Duceja kot Ministra notranjih zadev imenovan za Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino z datumom 3. t. m.

Visoki Komisar g. Emilio Grazioli je bil na najvišjem položaju fašističnega hierarha Tržaške pokrajine kot pokrajinski Tajnik Fašistične stranke okoli pet let. Še poprej je bil na enakem položaju v pokrajini Trento. Razen tega je bil na visokih političnih in upravnih položajih Tržaške pokrajine. G. Emilio Grazioli spada med fašiste prve ure, med fašiste pred pohodom na Rim. Je tudi član nove Fašistične Korporacijske zbornice od njene ustanovitve dalje. Že v svetovni vojni se je izkazal kot bojevnik in je bil odlikovan z vojnim križem.

Gospodu Visokemu Komisarju, ki je že od prvega dne pokazal vsestransko razumevanje za kulturne, socialne in gospodarske težnje slovenskega prebivalstva v Ljubljanski pokrajini ter uživa zato naše splošne simpatije, čestitamo k visokemu imenovanju, ki je dokaz najvišjega zaupanja, ter mu želimo pri izvrševanju njegovih poslov kot Visoki Komisar največ uspeha v blagor velike italijanske Domovine in našega prebivalstva.

«Dovolite, da Vam tudi jaz prispevam k Vaši rubriki pod zgornjim naslovom in Vam popišem, kako sem jaz kuhal».

Prava reč kuha! Tako sem vedno trdil, kadar je kakšna gospodinja tožila, da ji je težko kuhati, posebno v teh časih, ko nimaš vsega na izbiro.

Prosim Vas, kaj pa je prav za prav kuha? Kuhati se pravi, vreči nekaj različnih reči v lonec, postaviti na razgreti štedilnik in počakati, da se skuha! Včasih morda še malo pomešati, nato pa prinesiti na mizo.

«Kar poskusi, boš že videl!» mi je rekla žena.

In hotel sem poskusiti.

Ponudila se mi je prilika, ko je žena malo zbolela.

«Enajst je že ura, Ivan; morala bom vstati, da pripravim obed!» je rekla.

«Ampak prosim te, Milena, kaj vendar misliš! Z vročino, pa v kuhinjo! Ne, tega ti ne morem dovoliti!»

Zdaj ali nikoli! sem si mislil in skočil po toplomer ter ji ga potisnil pod pazduho. Treba je bilo izrabiti ugodno prilikost, da se izkažem.

«Prosim te, 38 stopinj! Takšna nikakor ne smeš iz postelje! Bom že jaz pripravil. Ti tako ne boš jedla, za nas bom pa že kaj skuhal.»

Precej dvomljivo me je pogledala in se nasmehnila.

Že sem skočil v kuhinjo in začel kuriti. Preden je zagorelo, sem imel čisto črne roke do rokavov. Potem sem pristavil lonec z vodo na ogenj, mleko in škodelico z ocvirki.

Sedel sem na zaboj zraven štedilnika in se zamislil: To bomo danes jedli! Najbrže si bodo vsi želeli, da bi jim še večkrat kuhal. Masti bo treba dati precej več, kakor je daje žena, da bodo žganci lepo mastni. Kar tresti se morajo v skledi.

Zaščegetalo me je v nosu, najprej prijetno, potem pa prav neprijetno. Zdrnil sem se iz premišljevanja. Po štedilniku se je začelo razlivali kipeče mleko. Skočim in potegnem lonec na kraj štedilnika. Ta pa se zadene ob rob okvira — sploh so štedilniki zelo nerodni, ker imajo toliko robov — in nekaj mleka mi pljusne na roko. Mačo me zaskell, pa bo že minilo; hodim po kuhinji in stresam roko.

Že spet nekaj kipi! Aha, voda za žgance vre. Koliko je že treba pustiti vode v loncu? Saj res, polno je lahko, potem pa se mora odliti. Stresam v lonec ajdovo moko, da nastane lepa kepa. Zdaj pa je treba pustiti, da se kuha 25 minut. Ne, pol ure, ker je boljše več, kakor premalo. Če le ne bo pretrdo!? Žene ne bom hodil zdaj spraševati, ker bi še utegnila sama iti v kuhinjo. Nič, 27 in pol minute naj vre; tudi pri kuhi je potrebna zlata sredina.

Vzamem iz žepa uro in čakam... Se dve minuti... še ena... še pol... Potegnem lonec na kraj štedilnika, odlijem nekaj vode in začnem mešati. S težavo premikam kuhlalnico po posodi. Ajdova moka se je spremenila v vlačno, gumijasto snov. Malo drugačni so bili sicer žganci, kadar jih je kuhala žena, pa to nič ne de. Morajo pač še nekaj časa stati, da se izparijo. Mešam, da mi je vroče; sopara iz lonca mi je puhtela v obraz in lase, da so se sprijemali, po obrazu pa mi je tekel znoj, pomešan z ohlajeno paro. Ne mogel bi trditi, da ni padla nobena kaplja v žgance. Vendar sem jih dobro premešal. Potem pa sem jih pustil nekaj časa ob strani štedilnika.

Prav dobro sem opravil svoj posel! Pogrnem še hitro mizo, pripravim krožnike in postavim skledo z žganci na mizo.

«Halo! Obed je na mizi!» zakličem, kakor je imela navado moja žena. Takoj pritečeta sinček Branko in hčerka Alda, ki sta ravno prišla iz šole; nato sede še moj brat, ki je bil pri nas gost, za mizo.

«Kar vzemi, boš videl, da je prav dobro!» mu pravim. «Takah še nisi jedel!»

Vsi si vzamemo žgancev na krožnike in začnemo jesti. Ali čudno, nobenemu nič kaj posebno ne tekne.

«Imaš prav,» mi reče brat, «takah pa še res nisem jedel!»

Tudi meni so se valili žganci po ustih, in zdelo se mi je, da jih je čedalje več.

«Ne vidita, kako očka je? Le hitro! Kar je na krožniku, morata pojesti!» sem se razhudil, kakor se je včasih moja žena, ko otroka nista hotela jesti.

Toda nič ni pomagalo; skoraj polovico sta pustila. Jaz sem seveda pridno jedel, da sem pokazal, kako imenitno sem pripravil obed. Četudi mi ni danes nič dišalo.

Moj brat je globoko vzdihnil, rekel pa ni nič. Samo videl sem mu na obrazu, da ni bil posebno zadovoljen z obedom.

«Veš, težko je dandanes s kuho, ko ne dobiš niti dobre moke, iz slabe se pa ne da kaj prida napraviti!» sem se hitel opravičevati.

Vsi smo šli potem v sobo, kjer je ležala žena. Hvala Bogu, bila je že mnogo boljša.

«Zvečer bom že lahko spet sama kuhala!» mi pravi. Bratu se je pri teh besedah razjasnil obraz. Otroka sta celo rekla, da niso bili danes žganci nič dobri in da očka ne zna kuhati. Pomislite kaj takšnega! Ljudje so pač razvajeni!

Po večerji, ki jo je že skuhalo žena, sta silila otroka spat, kar se je zelo redko dogajalo. Žena je pripomnila, da ima Alda nekoliko vročine. Najbrže se je nalezla influence od nje!

Bilo je že zelo svetlo, ko sem se prebudil. Ne vem, zakaj me boli želodec,

saj nisem večerj veliko jedel! Čakal sem, da bi prišla k meni Alda, ki me je večkrat potegnila zjutraj za ušesa. To jutro pa je ni bilo. Vstal sem in se oblekel. Bolečine v želodecu niso hotete ponehati.

Odšel sem v sobo, kjer spita otroka, da se malo pošalim z njima.

«Oho, zaspanca, sonček bo že prisijal na posteljo, vidva pa še vedno...»

Beseda mi je zastala, ko sem oba zagledal: Alda je tiho stokala in se prijemala za želodec, Branko pa se je zvijal po postelji in tožil, da ga ščiplje v trebuhu. V hipu mi je bilo jasno, kaj vse to pomeni. Tudi mene je še zmeraj bolel želodec.

Skočim v gornjo sobo, kjer je spal brat, da mu povem, naj gre hitro po zdravnika, ker sta mala dva bolna. Ali glej čudo! Tudi on sedi stisnjen v dve gube na stolu in se drži za želodec.

«Nezaslišano! Kaj je vendar to?»

«Žganci, žganci, moj ljubi! Presneto dobro si nam jih zabelil!» pravi brat in zastoka.

Zbežim v kuhinjo, kjer je bila žena — hvala Bogu zdrava — da ji povem, kaj se je zgodilo. Ali ona je že vedela, kako in kaj. Nič ni rekla, samo pogledala me je kakor takrat, ko sem ji rekel, da bom kuhal za obed. Zdaj sem razumel, kaj je pomenil tisti njen pogled. Jaz pa tudi nisem nič rekel. Za skesanega grešnika je najbolje, če je lepo tiho. V kuhinji je dišalo po grenkem čaju, in ni bilo treba spraševati, kaj to pomeni.

Tisti dan otroka nista šla v šolo. Otroka in brat so bili kmalu zdravi, ker niso pojedli mnogo žgancev. Samo meni še ni nič odleglo. Še več dni me je bolel želodec. Vsak dan sem pil grenke čaje in se postil, pa nič. Nazadnje sem moral iti k zdravniku.

Čez nekaj dni sem stopil v kuhinjo.

«Milena!»

Obrnila se je od štedilnika in prišla k meni; skrbelo jo je, kako je z mojim zdravjem. Jaz pa sem jo potegnil k sebi in vroče poljubil.

«Kako dobro znaš kuhati, Milena!» sem ji rekel in ji pogledal v temne oči. Ona pa me je le rahlo pobožala po licih in se mi sladko nasmehnila.

Odsihdob ne kuham več, še kropa ne. Običajno napravim tudi precej velik lok okoli štedilnika, ko grem skozi kuhinjo v sobo.

Zdaj sem že čisto zdrav, in tudi želodec z menoj. Včasih me vpraša žena, kaj bi kuhala. «Morda ajdove žgance?» pravi. Mene pa posili takrat nenavadno hud kašelj, da ne čujem, kaj mi pravi, podzavestno pa se primem za želodec, in zdi se mi, da me takrat zaboli, kakor da bi imel z menoj vred respekt pred vsem, kar je v zvezi s kuho.

Znamo gospodinjiti?

«Draga moja, ali znaš gospodinjiti?»

Ce bi takole vprašali katerokoli m'ado gospo, bi se ji nos prav globoko povetil od užaljenosti. Takšno nesramno vprašanje. Saj je vendar razumljivo, da zna gospodinjiti, ona je celo odlična gospodinja. Tako bi trdila skoraj vsaka. In vendar je v resnici tako malo res vzornih gospodinj. Prav zaradi slabega gospodinjstva se omajejo ali celo razbijejo temelji tolikih mladih srečnih zakonov.

Gospodinjje bi lahko razdelili v dve glavni vrsti. V pretirano vzorne gospodinjje in v malomarne gospodinjje. Pretirano vzorne gospodinjje neprestano samo pospravljajo, čistijo, nakupujejo in pripravljajo. Te vrste žensk se povsod boje, ker ne znajo govoriti o drugem, kakor deliti gospodinjske nasvete in se hvaliti, kako znajo pripraviti kakšno jed in kako poceni so to in ono kupile, ter stokat, kako zelo so utrujene od celodnevne garanja doma. Na trgu mešetarijo celo pri ceni za koreninico peterš ljčka, doma se pa neprestano jeze, če kdo od družine po neradi za milimeter premakne preprago v sobi ali pa mu padejo mastne vilice na lla. Takšen pretirano vzorno urejen dom, kjer si ne upaš skoraj nikamor stopiti in ničesar premakniti, ni kljub udobni urejenosti niti malo udoben in prijeten. Prav tako pa tudi otroci, ki kamaj čakajo, kdaj toliko dorastejo, da bodo lahko pobegnili in se otresli te skoraj vojaške discipline, v katero jih je okoval dom. Ko končno ostane sama v svojem vzorno urejenem domu, je prepričana, da se ji je zgodila največja krivica na svetu. Niti dlačice krivde ne more najti na sebi in svojem delu.

«Ko sem jim vendar vse naredila. Tako lepo sem skrbela za dom, pa so me pustili in šli, nehvaležneži,» tako toži. Če bi ji kdo rekel, da je bila njena skrb pretirana in preveč enostranska in da je prav ta družina odtujila od doma in nje, tega seveda ne bi mogla verjeti in razumeti.

Popolno nasprotje takšne pretirano vzorne gospodinjje je malomarna gospodinja. Bom že šel! To je njen refren in njeno geslo. Malomarna gospodinja zelo rada odlaša s svojim delom. Ko pa se ga nakopiči cel kup, bi najrajši vse obenem postorila. In tako je pri njej vedno vse le na pol narejeno. Tudi dom takšne gospodinjje ni prijeten in prej ali slej se zrahljajo ali razbijejo vezi njenega zakona.

O gospodinjstvu se je že veliko pisalo. Tudi naša založba izdaja vsako leto prak-

tične gospodinjske knjige, katerih namen je, na poljuden način vsestransko poučiti in izobraziti sodobno ženo — mlado gospodinjjo.

Ce te knjige večkrat pazljivo preberete, vam ne bo težko postati dobra gospodinja. Pozabiti pa ne smete, da vam je poleg gospodinjstva življenje namenilo še druge, enako važne naloge: biti morate možu res žena in dobra tovarišica, svojim otrokom pa skrbna, razumevajoča mati. Zlasti v teh dneh, ko nas življenje dan za dnem postavlja pred nove bridke probleme, se morate teh svojih nalog posebno dobro zavedati.

Da pa bo vsaka žena mogla biti poleg dobre gospodinjje tudi skrbna mati in razumevajoča tovarišica, mora predvsem skrbno in vestno izmeriti svoj čas in razdeliti svoje delo tako, da je nikoli ne bo preveč obremenjevalo.

Za to je najboljšje, če si sestavi natančen načrt, kdaj in kako bo opravila svoje gospodinjsko delo. Ta načrt naj bo tedenski in mesečni. V mesečnem načrtu določi za ves mesec naprej dela, ki jih bo glede na

Tako pomiva posodo malomarna gospodinja. Zaradi sklonjene, nepravilne države zgornjega života se bo hitro utrudila in hrbet se ji bo razbolel.

Tako pravilno pomiva posodo dobra gospodinja.

Takšen red mora biti v kuhinjski omari dobre gospodinjje.

tisti letni čas morala opraviti. V podrobnem tedenskem načrtu pa ta dela pametno razdeli, tako da se jih ne bi preveč nakopičilo, da bi jo preobremenila. V takšen tedenski urnik mora vpisati prav vsa domača opravila, prav tako pa mora vanj vnesti tiste ure, ki jih misli posvetiti svoji družini in razvedrilu.

Le na ta način bo mlada gospodinja lahko zadovoljna sama s seboj in srečna ob za-
vesti, da v polni meri zadovoljuje in osrečuje tiste, ki jih ima rada, in je njen dom res pravi dom, kotiček miru, urejenosti, razumevanja in ljubezni.

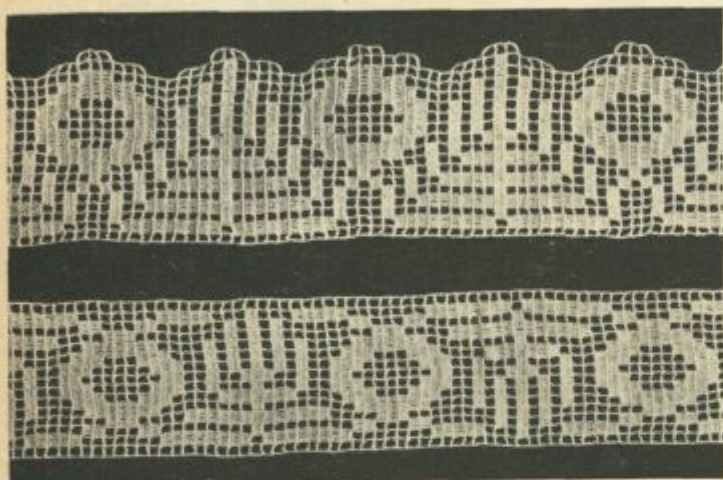

Čipke in vložki

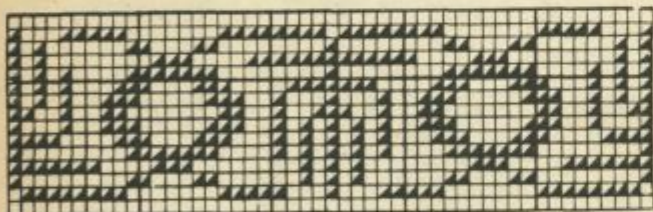
za vsakovrstno uporabo

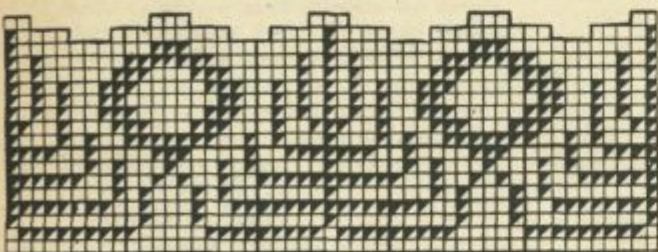
11 7097

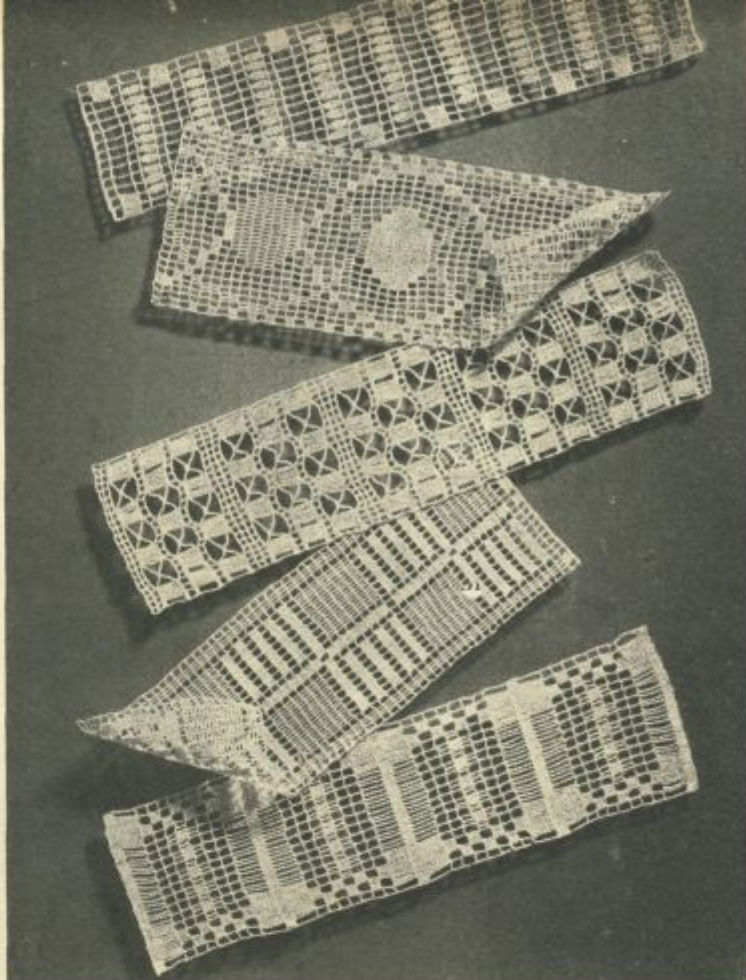
H 6361

H 6361a

H 6361b

H 7014

(Vložek, slika št. H 7121.)

Potrebujemo kvačkanec št. 100 ali tanko svilo pastelne barve in primerno kvačko.

Na nasutku iz 91 zračnih petelj kvačkamo v vrstah sem in tja:

1. vrsta: 1 četverni stebriček v 14. zračno petljo, za listek naredimo 1 trojni stebriček v naslednjo sedmo zračno petljo in 1 dvojni stebriček v prvi člen trojnega stebrička (oba stebrička hkrati zazankamo), 1 četverni stebriček v naslednjo sedmo zračno petljo, 6 zračnih petelj in 1 listek v naslednjo petljo nasutka, 6 zračnih petelj, 1 četverni stebriček v naslednjo zračno verižico, 6 zračnih petelj na verižici preskočimo in naredimo v naslednjih 8 verižnih petelj po 1 trojni stebriček, spet 6 zračnih petelj in 1 četverni stebriček v naslednjo petljo, potem 1 listek v naslednjo sedmo petljo nasutka, 1 četverni stebriček v naslednjo sedmo petljo verižice, 6 zračnih petelj in po 1 trojni stebriček v naslednjih 8 zračnih petelj verižice, spet 1 četverni stebriček v naslednjo sedmo zračno petljo, 6 zračnih petelj, 1 listek, 6 zračnih petelj in 1 četverni stebriček vedno v naslednjo petljo verižice, še 1 listek v naslednjo sedmo petljo, 1 četverni stebriček v naslednjo sedmo petljo, 6 zračnih petelj in 1 trojni stebriček v naslednjo petljo v začetku.

2. vrsta: 8 zračnih petelj in po 1 gosta petljo v naslednji četverni stebriček, v listek in v naslednji stebriček, 6 zračnih petelj in 1 gosta petlja v listek, 6 zračnih petelj in po 1 gosta petlja v naslednja dva stebrička, spet 6 zračnih petelj in 1 gosta petlja v zadnji stebriček skupine, 6 zračnih petelj in po 1 gosta petlja v naslednji stebriček, v listek in spet v naslednji stebriček, 6 zračnih petelj in 1 gosta petlja v prvi stebriček skupine, 6 zračnih petelj in po 1 gosta petlja v zadnji stebriček skupine in v naslednji stebriček, spet 6 zračnih petelj in 1 gosta petlja v naslednji listek, 6 zračnih petelj in po 1 gosta petlja v naslednji stebriček in v

H 7121

naslednji 2 petlji, 6 zračnih petelj in 1 gosta petlja v sedmo petljo.

3. vrsta: 7 zračnih petelj in 1 četverni stebriček v prvo gosto petljo, 6 zračnih petelj in 1 listek v naslednjo gosto petljo, 6 zračnih petelj in 1 četverni stebriček v naslednjo gosto petljo, 1 trojni stebriček v naslednjo gosto petljo, 6 trojnih stebričkov v naslednjih 6 zračnih petelj, 1 trojni stebriček v naslednjo gosto petljo, potem 6 zračnih petelj in 1 četverni stebriček v naslednjo gosto petljo, 1 listek v naslednjo gosto petljo, 1 četverni stebriček v naslednjo gosto petljo, 6 zračnih petelj, 1 listek, 6 zračnih petelj in 1 četverni stebriček, vedno v naslednjo gosto petljo, spet 1 listek v naslednjo gosto petljo, 1 četverni stebriček v naslednjo gosto petljo, 6 zračnih petelj, 8 trojnih stebričkov kakor poprej, še 1 četverni stebriček, 6 zračnih petelj, 1 listek, 6 zračnih petelj in 1 četverni stebriček v naslednje tri goste petlje in 1 trojni stebriček v naslednjo sedmo zračno petljo.

4. vrsta: 2 zračni petlji in 1 gosta petlja v četverni stebriček, 6 zračnih petelj in 1 gosta petlja v naslednji listek, 6 zračnih petelj in po 1 gosta petlja v naslednja dva stebrička, 6 zračnih petelj in 1 gosta petlja v zadnji stebriček skupine, spet 6 zračnih petelj in po 1 gosta petlja v naslednji četverni stebriček v listek in v četverni stebriček, 6 zračnih petelj in 1 gosta petlja, 6 zračnih petelj in 3 goste petlje, 6 zračnih petelj in 1 gosta petlja, 6 zračnih petelj in 2 gosti petlji, 6 zračnih petelj in 1 gosta petlja, 6 zračnih petelj in 2 gosti petlji v zadnji stebriček in v zadnjo zračno petljo.

5. vrsta: 13 zračnih petelj in 1 četverni stebriček v drugo gosto petljo, 1 listek v naslednjo gosto petljo, 1 četverni stebriček v naslednjo gosto petljo, 6 zračnih petelj in 8 trojnih stebričkov, potem 1 četverni stebriček, 6 zračnih petelj, 1 listek, 6 zračnih petelj in 1 četverni stebriček v naslednje tri goste petlje, še 1 listek v naslednjo večjo petljo, potem pa vrsto končamo v obratnem redu.

6. vrsta: kakor druga vrsta.

7. vrsta: 7 zračnih petelj, 1 četverni stebriček v prvo gosto petljo, 6 zračnih petelj in 1 listek v naslednjo gosto petljo, 6 zračnih petelj in 1 četverni stebriček v naslednjo gosto petljo, 1 listek v naslednjo gosto petljo, 1 četverni stebriček v naslednjo gosto petljo, 6 zračnih petelj in 8 trojnih stebričkov, 1 četverni stebriček, 6 zračnih petelj, 1 listek, 6 zračnih petelj, 1 četverni stebriček vedno v naslednjo gosto petljo, spet 8 trojnih stebričkov in vrsto v obratnem redu končamo.

8. vrsta: 2 zračni petlji in 1 gosta petlja, 6 zračnih petelj in 1 gosta petlja, 6 zračnih petelj, 3 goste petlje, 6 zračnih petelj in 1 gosta petlja, 6 zračnih petelj in 2 gosti petlji, 6 zračnih petelj in 1 gosta petlja, vrsto v obratnem redu končamo.

Teh osem vrst je en vzorčni oddelek ter jih vedno ponavljamo.

Navodilo in narisek za ta vložek dobite pod «Ultra» H 7121 za 7 dinarjev.

KVAČKANE ČIPKE IN VLOŽEK.

(Slika H 6561.)

Čipke H 6561 kvačkamo iz belega kvačkanca št. 60 ali 80, lahko jih pa tudi mrežimo.

Za nasnutek skvačkamo 80 zračnih petelj in delamo:

1. vrsta: 1 dvojni stebriček v dvanajsto zračno petljo, 60 dvojnih stebričkov v naslednjih 60 petelj in dvakrat izmenoma po tri zračne petlje in po 1 dvojni stebriček v naslednjo četrto petljo.

2. vrsta: 8 zračnih petelj za obrat, 1 dvojni stebriček v drugi stebriček, 4 dvojne stebričke v naslednje štiri petlje, štirikrat izmenoma 1 prazno in 1 polno okence, še 7

praznih okenc, preden zazankamo zadnji stebriček, naredimo za okence na robu še 1 peterni stebriček v naslednjo četrto petljo in oba stebrička hkrati zazankamo; s tem skrajšamo tretjo vrsto za eno okence.

Dalje kvačkamo po vzorčnem narisku H 6561a. V začetku devete vrste naredimo za podaljšanje vrste (za en kvadrat) 11 zračnih petelj in prvi stebriček v zadnji stebriček prejšnje vrste. Na koncu 12. vrste naredimo za podaljšanje za eno okence za zadnjim stebričkom še 3 zračne petlje in 1 peterni stebriček v isto petljo, kakor smo naredili zadnji stebriček.

Vložek k tem čipkam začnemo na nasnutku iz 68 zračnih petelj in kvačkamo v vrstah sem in tja

1. vrsta: 1 dvojni stebriček v dvanajsto zračno petljo, 48 dvojnih stebričkov v naslednjih 48 petelj, še dvakrat izmenoma po 3 zračne petlje in 1 dvojni stebriček v naslednjo četrto petljo.

2. vrsta: 8 zračnih petelj, 1 dvojni stebriček v naslednji drugi stebriček, 4 dvojne stebričke v naslednje 4 petlje, trikrat izmenoma po 3 zračne petlje s tremi zračnimi petljami preskočimo in naredimo 5 dvojnih stebričkov v naslednjih 5 petelj, potem šestkrat izmenoma po 3 zračne petlje in 1 dvojni stebriček v četrti stebriček, še 3 zračne petlje in 1 dvojni stebriček v naslednjo četrto petljo na robu.

3. vrsta: po vzorčnem narisku H 6561b kvačkamo na enak način kakor do sedaj dve prazni okenci, 5 gostih okenc, 2 prazni okenci, trikrat izmenoma po 1 prazno in po 1 polno okence.

Za prazno okence kvačkamo vedno 3 zračne petlje in 1 dvojni stebriček v naslednjo četrto petljo, za 1 polno okence pa naredimo 4 dvojne stebričke v 4 petlje.

Opis «Ultra» in vzorec dobite pod H 6561 za 7 dinarjev.

KVAČKANE ČIPKE.

(Slika H 7097.)

Zanjo potrebujemo kvačkanec št. 50. Te čipke so sestavljene iz posameznih zvezd, ki jih med seboj združimo z vmesnimi liki.

Zvezdo začnemo v sredi z obročkom iz 12 zračnih petelj in kvačkamo:

1. krog: naredimo 5 zračne pelje in 5 stebričke v obroček, potem naredimo za vozliček 4 zračne petlje in 1 gosta petljo v zadnji stebriček, trikrat po 8 stebričkov v obroček in po 1 vozliček kakor poprej, potem še 4 stebričke v obroček in 1 gostoverižno petljo v tretjo zračno petljo v začetku.

2. krog: naredimo 25 zračnih petelj *, 1 trojni stebriček v četrti stebriček za naslednjim vozličkom, 20 zračnih petelj, od * še dvakrat ponovimo, potem naredimo še 1 gostoverižno petljo v peto zračno petljo v začetku.

3. krog: naredimo 5 zračne petlje in po 1 stebriček v vsako verižno petljo, nazadnje še 1 gostoverižno petljo v tretjo zračno petljo v začetku in v naslednjih pet stebričkov; tako preidemo v

4. krog: naredimo 15 zračnih petelj •, 1 peterni stebriček v naslednji peti stebriček, 13 zračnih petelj in 1 peterni stebriček v isti stebriček kakor poprej, 8 zračnih petelj in 1 trojni stebriček v naslednji peti stebriček, naslednjih 10 stebričkov preskočimo s 13 zračnimi petljami X 1 trojni stebriček v naslednji stebriček, 8 zračnih petelj, od • še trikrat ponovimo, nazadnje pa naredimo samo do X in še 1 gostoverižno petljo v peto zračno petljo v začetku.

5. krog: 3 zračne petlje in po 1 stebriček v vsako naslednjo petljo; v srednjo petljo od onih 15 zračnih petelj med obema peternima stebričkoma naredimo 5 stebričkov, v srednjo petljo od 15 zračnih petelj med obema trojnima stebričkoma pa 3 stebričke, nazadnje naredimo 1 gostoverižno petljo v tretjo zračno petljo v začetku, potem kvačkamo

gostoverižne petlje še do tretjega stebrička od onih petih stebričkov v vogalu. S temi gostoverižnimi petljami preidemo v šesti krog.

6. krog: naredimo 20 zračnih petelj in 1 četverni stebriček v srednji stebriček od onih treh stebričkov, ki smo jih naredili v srednjo petljo spodnjega loka, potem 12 zračnih petelj in 1 osmerni stebriček v isti stebriček, spet 12 zračnih petelj in 1 četverni stebriček v isti stebriček, nato spet 20 zračnih petelj in 1 gosta petljo v vrh naslednjega zoba, od začetka ponavljamo, nazadnje naredimo 1 gostoverižno petljo v začetek.

7. krog: 3 zračne petlje in po 1 stebriček v vsako naslednjo petljo. V globinah lokov naredimo po 1 stebriček v 2 zračni petlji pred četvernim stebričkom in v 2 zračni petlji za četvernim stebričkom (stebriček preskočimo) in vse te 4 stebričke hkrati zazankamo, v vrhu malih lokov pa naredimo po 2 stebrička v obe zračni petlji pred osmernim stebričkom, nazadnje naredimo še 1 gostoverižno petljo v začetek, potem pa nit odrežemo in zašijemo.

V zadnjem krogu skvačkamo vse naslednje zvezde s prejšnjo zvezdo, in sicer k sredi onega loka, v katerem je osmerni stebriček.

Ko imamo dovolj zvezd, začnemo kvačkati vmesne like.

1. vrsta: 1 osmerni stebriček v vrh zoba, v katerem je osmerni stebriček * 18 zračnih petelj in 1 četverni stebriček v sredo naslednjega loka, 55 zračnih petelj in 1 gosta petlja v vrh naslednjega zoba, spet 55 zračnih petelj in 1 četverni stebriček v sredo naslednjega loka, 18 zračnih petelj in 1 osmerni stebriček v vrh, kjer sta dve zvezdi združeni; od * ponavljamo. Na koncu nit odrežemo in zašijemo, ker kvačkamo samo v eno smer.

2. vrsta: naredimo 5 hkrati zazankane stebričke v prvi osmerni stebriček in v naslednji 2 zračni petlji, X po 1 stebriček v naslednjih 16 zračnih petelj, v četverni stebriček in v naslednjih 20 zračnih petelj, zadnje 5 stebričke hkrati zazankamo. Z 20 zračnimi petljami obrnemo • in naredimo 1 deseterni stebriček (desetkrat ovijemo) v stebriček nad četvernim stebričkom. Ko zategnemo 8 zank tega stebrička, naredimo še 1 deseterni stebriček v prve 5 hkrati zategnjene stebričke (v začetku) in potem vse zanke postopoma zazankamo, nato pa nit odrežemo in zašijemo.

Pri naslednjih oblikah, ki tvorijo cel vzorec, naredimo po 1 stebriček v 16., 17. in 18. zračno petljo prvega loka iz 55 zračnih petelj in vse te 3 stebričke hkrati zazankamo. Potem naredimo po 1 stebriček v naslednjih 17 petelj, v četverni stebriček in v naslednjih 16 zračnih petelj, dalje naredimo 5 hkrati zazankanih stebričkov v naslednjih 5 zračnih petelj in potem po opisu za prvi polovični lik od X do *, potem še 1 deseterni stebriček v stebriček nad četvernim stebričkom in ko zazankamo osmi ovoj, naredimo še 1 osmerni stebriček v stebriček nad četvernim stebričkom na nasprotni strani druge zvezde, naredimo spet 20 zračnih petelj in 1 gostoverižno petljo v prve 5 hkrati zazankane stebričke te oblike, nazadnje nit odrežemo in zašijemo.

Na ta način kvačkamo vse naslednje vmesne oblike in na koncu spet samo polovično obliko (kakor v začetku čipk), vendar moramo tu za 5 hkrati zazankanimi stebrički obrniti z 20 zračnimi petljami, potem pa sledi 1 osmerni stebriček v stebriček nad četvernim stebričkom, za konec pa naredimo 24 zračnih petelj in 1 gostoverižno petljo v začetek, potem nit odrežemo in zašijemo.

3. vrsta: kvačkamo po 1 stebriček v vsako zračno petljo in okrog prečnih stebričkov, tako da tvorijo ti stebrički raven rob. Narejene čipke navlažimo s sladkorno vodo in jih napnemo z bucikami, ki ne zarjavijo, ter pustimo, da se posušijo.

Narisek «Ultra» H 7097 in navodilo za kvačkanje stane 7 din.

VEZENE LETNE BLUZE

BO 2443. Bluza iz pralne svile ali šantunga. Okrašena je z dvobarvno vezeno progo v križnem vvodu. Odlikanica stane 12.— din. Kroj «Ultra» B 2443 se dobi v velikostih 17, I in II po 14.— din.

H 7055. Mladostna bluza, okrašena z nežnimi listnimi vejicami, izvezeneimi v lahkem občrtnem in ploščatem vvodu. Odlikanica «Ultra» za 4 m proge stane 7.— din. Mali kroj «Ultra» B 2441 se dobi v velikostih I in II po 14 din.

H 7079. Bluza iz bele pralne svile, okrašena z enobarvno pogo, izvezeno v križnem vvodu. Odlikanica za 3 m proge stane 7.— din. Kroj «Ultra» B 2414 se dobi v velikostih I, II in III po 14.— din.

BO 2423. Letna bluza, okrašena z enobarvnim listnim motivom. Odlikanica stane 12.— din. Kroj «Ultra» B 2423 se dobi v velikostih 17 in I po 14.— din.

H 7085. Ovrtnik in pas, okrašena z nežnim cvetnim motivom. Odlikanica za 12 motivov stane 7.— din. Kroj «Ultra» V 5440 stane 7.— din.

Vezeni predpasniki

H 7073. Otroški predpasnik, okrašen s pestrimi cvetkami. Odlikanica «Ultra» H 7073 stane 7.— dinarjev. Kroj «Ultra» K-M 5447 se dobi v velikostih 3, 5 in 7 po 7.— din.

H 7056. Predpasnik iz belega batista. Okrašen je s cvetnimi košaricami, izvezenimi z razprtimi vbodi. Odlikanica H 7056 stane 7.— dinarjev. Mali kroj «Ultra» K-M 5269 se dobi v velikostih 4, 6 in 8 po 7.— din.

H 7066. Predpasnik, okrašen s cvetnimi motivi v križnem vbodu. Odlikanica za 2 velika in 24 malih motivov stane 7.— din. Kroj «Ultra» B-F 2645 stane 7.— dinarjev.

H 7072. Predpasnik, okrašen s cvetnimi vejicami, izvezenimi v lahkem občrtnem in ploščatem vbodu. Ta vzorec uporabimo lahko tudi za okras oblek in bluz. Odlikanica za 5 malih in 4 velike motive stane 7.— din. Kroj «Ultra» W 2021 se dobi v velikostih I, II in III po 7.— dinarjev.

H 7074. Okrasne proge v lahki vezenini. Te vejice vezemo v dveh barvah, in sicer zelenordeče ali pa modrordeče. Odlikanica za 3 m proge stane 7.— dinarjev. Kroj «Ultra» W 2045 se dobi v velikostih Ia in II po 7.— dinarjev.

Novi modeli

K 8965. Obleka, okrašena z belo, vezeno garnituro. Krilo je sprodaj nagubano. Za velikost IV potrebujemo 3,30 m blaga, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» z risbo za vezeno se dobi v velikostih II, III in IV po 22 dinarjev.

K 8939. Obleka z obrankom. Krojena je v celem in v pasu prepusana z baržunastim pasom. Za velikost V potrebujemo 3,15 m blaga, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih III, IV in V po 22 dinarjev.

K 8826. Obleka, primerna zlasti za močnejše postave. Hrbtni del je krojen v celem, prednji del pa je deljen. Za velikost VI potrebujemo 3,85 m blaga, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih IV, V in VI po 22 dinarjev.

K 8966

K 8966. Kozška obleka s svetlimi reverji. Jopica je v pasu prerezana. Pas je iz usnja. Za velikost II potrebujemo 3,05 metra blaga, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

K 8946. Vinskordeča popoldanska obleka, okrašena z ozkimi volanami. Bluza z obrankom je v pasu prisiha na krilo. Pas je zadaj zavezan v petljo. Za velikost I potrebujemo 3,55 m blaga, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

K 8946

K 8939

K 8965

K 8826

KROJI «ULTRA» SE NAROČAJO POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI «ŽENI IN DOMU», LJUBLJANA, DALMATINOVA 8. ZA KROJE JE TREBA OBENEM NAKAZATI PRI KROJU OZNAČENI ZNESEK. OPOZARJAMO, DA PRIDEJO KROJI IZ INOZEMSTVA IN DA JE TREBA — ZARADI VOJNIH RAZMER — ČAKATI NANJE 10 DO 20 DNI.

LEPE BLUZE

B 2569. Po tem kroju si napravimo dve docela različni bluzi. Za bluzo z dolgimi rokavi je najprimernejša enobarvna umetna avila, za poletno bluzo s kratkimi rokavi pa je primernejše vzorčasto ali pa pikčasto blago. Za velikost III potrebujemo 2 m enobarvnega, 92 cm širokega blaga, ali pa 1.75 m vzorčastega, oziroma pikčastega blaga, če je 80 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 14 dinarjev.

B 2574. Srajčena bluzo, okrašena z ozkiimi čipkami. Za velikost II potrebujemo 2.35 m blaga, če je 80 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 14 dinarjev.

B 2576. Bluzo iz karirastega tafta. Napsnik je krojen posevno. Za velikost 17 potrebujemo 1.60 m blaga, če je 80 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 17, I in II po 14 dinarjev.

B 2569

K-M 5702. Dekliška obleka z obrankom, okrašena z vezanimi barvnastimi progami. Za velikost 7 potrebujemo 1.40 m blaga, če je 80 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 3, 5 in 7 po 14 dinarjev. Odlikanica za vezanino se dobi pod H 7279 za 7 dinarjev.

K-M 5606. Dekliški plašček z obrankom in okrasnimi prešivi. Za velikost 5 potrebujemo 1.60 metra blaga, če je 80 cm široko. Mali kraj «Ultra» s vzorcem za vezanino se dobi v velikostih 3 in 5 po 14 dinarjev.

K-K 1718. Oblekica za majhne dečke. Hlačice z životkom so temne, bluzo svetlo-karirasta. Za velikost 5 potrebujemo 0.90 m blaga za bluzo in 1.25 m za hlačice; oboje je 80 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 3, 5 in 7 po 7 dinarjev.

K-M 5708. Dekliška oblekica iz enobarvnega in vzorčastega blaga. Kroj je primeren zlasti za predelavo starih ali pre-majhnih oblek. Za velikost 11 potrebujemo 1.55 m temnega in 0.75 m vzorčastega blaga, ki je oboje 80 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 7, 9 in 11 po 14 dinarjev.

K-M 5371. Temnomoder dekliški plašček z belim ovratnikom in belimi gumbi. Za velikost 2 potrebujemo 0.90 m blaga, če je 140 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 2, 4 in 6 po 14 dinarjev.

OTROŠKA OBLAČILA

K-M 5371

K-M 5708

K-M 5606

K-K 1718

K-M 5702

K-M 5455

K-M 5453. Dekliška oblekica iz rožastega muslina. Za velikost 4 potrebujemo 1.80 m blaga, če je 70 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 4, 6, 8 po 14 dinarjev.

KROJI «ULTRA» SE NAROČAJO POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI «ŽENI IN DOMU», LJUBLJANA, DALMATINOVA 8. ZA KROJE JE TREBA OBENEM NAKAZATI PRI KROJU OZNAČENI ZNESEK. OPOZARJAMO, DA PRIDEJO KROJI IZ INOZEMSTVA IN DA JE TREBA — ZARADI VOJNIH RAZMER — ČAKATI NANJE 10 DO 20 DNI.

Njena skrivnost

(Nadaljevanje)

Lovrenc je ležal na razkopani postelji. Lenki je zaveš krivde obtežila vest. Ako je mrtev — se je prestrašila. Plaho se je prestopila. Postelji pa se ni upala približati. Anica se je stiskala k njej in preplašeno ihtela.

«Bodi no tiho, ata spi!» jo je zmedeno tolažila, čeprav sama sebi ni verjela.

Končno se je zbrala in odločno stopila k postelji. Pogled ji je prebegnil zglavje. Na modro pisani blazini ni opazila sledov krvi. Oddahnila se je. Stopila je bliže in se nagnila nad ležečega. Lovrenc je dihal. Ni bil mrtev. Samo spal je. Položila je prst na usta in se nasmehnila: «Pst, ata spi!»

Šele potem se je domislila, da bi ob tem času moral biti Lovrenc v delavnici. V prvem strahu je na to kar pozabila. Najbrž je zaspal. Kaj bo rekel mojster? Le malokrat je zjutraj zaspal. Čeprav je zvečer prihajal pozno domov, ga je zjutraj vedno o pravem času spravila na noge, da ni zamudil. Zdaj pa ni imel nikogar, ki bi ga budil. Ona je kriva.»

Rahlo ga je stresla za ramena in poklicala: «Lovrenc, vstani! Devet je že.»

Nekaj je zamrmral v spanju in se obrnil na drugo stran. Stresla ga je močnejše: «Lovrenc, slišiš? Vstani, ti pravim!»

Slednjič se je prebudil. Dremavo je odprl oči. Ni se začudil, ko jo je zagledal. Za spoznanje se je nasmehnil in zagrgral: «Aaaa, ti si? Vedel sem, da prideš.»

Dvignil se je in se oprl s komolci na blazino. Lenki se je zdelo, kakor da se ji roga, ker je tako hitro prišla. Zjezilo jo je.

«Kaj se valjaš po postelji?» je rekla jezno. «Kaj ne veš, da ti moral biti že zdavnaj v delavnici? Kaj bo rekel mojster?»

«V delavnici?» se je nasmehnil. «Ha, v delavnici! Tja sploh ne hodim več, že odkar si ti odšla od doma. Za koga pa naj bi delal?»

Skoraj sesedla se je.

«Torej tako je s teboj. Zdaj si še delo pustil? Seveda, ne diši ti. In jaz neumnica sem verjela tvojim obljubam in se vrnila.» Zajokala je.

Zmedeno je buljil vanjo in v Anico, ki je še vedno vsa zbegana stala pri vratih, pripravljena vsak hip, da zbeži.

«No, ne joči.» je rekel čez nekaj časa, «ne joči vendar!» Jezik se mu je zapletal, ker je prejšnji večer dosti pil in je bil od pijače še ves omotičen. «Ti si kriva, da je tako. Zakaj si pa šla. Ko sem našel stanovanje prazno, sem si mislil: v uho me piši vse skupaj, in nisem šel delat. Zakaj bi garal in se mučil za to prekleto življenje.»

Lenka je molčala in tiho jokala.

Zdaj je bil Lovrenc še brez dela. Zgodilo se je to, česar se je vedno skrivaj tako bala. In ona ima tudi dobršen del krivde na tem. Ker je šla in ga pustila samega. Morala bi bila vnaprej vedeti, da bo tako, saj ga je poznala. Jokala je in obupno razmišljala, kaj naj ukrene. On pa je slonel na postelji in jo gledal kakor neumen, pokaran otrok.

Končno se je domislila. Sama pojde k mojstru in

ga bo prosila. Da je bil Lovrenc bolan, mu bo rekla. Zlagala se bo, jokala se bo, samo da ga bo preprosila. Saj je bil Lovrenc dober delavec. Mojster ga je imel rad.

Ko je možu povedala svoj sklep, se ni upiral.

«Le pojdi, če misliš, da bo kaj pomagalo. Meni je vseeno,» je rekel in spet legel.

Ko je vstopila v delavnico, so kladiva utihnila, kakor bi odrezal. Vsi so se radovedno ozrli vanjo, kaj bo povedala mojstru, ker so jo prvi hip prepoznali.

Njihovi pogledi so jo zbadali kakor šivanke. Vedela je, da jim je marsikaj znano o Lovrencu, česar niti sama ne ve. V zadregi je zardela in, ne da bi se ozrla, je togo zravnana šla mimo njih in stopila k mojstru.

«Opravičiti moram svojega moža,» je hitro rekla in se zmedeno zagledala v konce svojih čevljev. «Bolan je, zato je izostal. Zdaj mu je pa že nekoliko bolje. Jutri spet lahko pride.»

Mojster je snel naočnike in jo pozorno gledal. Hotel je reči nekaj trdega, pa se je premislil, ker je na njenih licih menda opazil sledove solza. Zato je samo počasi zategnil:

«Zdi se mi, da kar vem, kakšna je njegova bolezen.»

Lenka mu je v strahu, da bi ne rekel še kaj, plašno segla v besedo: «Verjemite mi, da ne lažem. Res je hudo bolan. Menda ima pljučnico ali kaj. Takšno vročino ima. Moral je ostati v postelji.»

Delavec, ki je sedel v kotu pri oknu, se je pritajeno zasmel. To jo je še bolj zmedlo. Čevljar pa je rekel:

«Pa zakaj niste prišli to prej povedat? Saj ga že precej dolgo ni. Vsi smo mislili, da je presedlal kam drugam in se po francosko poslovil.»

«Ah, ne, bolan je, res je bolan,» je uporno ponavljala, in rdečica ji je zalivala vrat. Vsem je brala na obrazih, da vedo za njeno laž. Bilo jo je tako sram, da bi se bila najrajši pogreznila v tla. Toda odnehati ni hotela, saj zdaj tudi ni mogla.

«Mi ga več ne potrebujemo,» je počasi nadaljeval mojster. «Dela je zdaj manj in kar lahko smo brez njega. Kakor je on pustil mene, tako tudi jaz brez odpovedi odpustim njega.»

«Ampak tega ne boste storili.» V njenem glasu je drhtel jok. «Družino ima, kako bomo potem živeli?»

Mojster jo je molče gledal. Videl je, kako se z vso silo premaguje, da bi ne udarila v jok. Vsa je trepetala. Zasmilila se mu je. Dobro je poznal Lovrenca. Zavoljo nje se je končno odločil.

«No, naj bo! Zaradi vas. Naj pride, če hoče. Ampak to mu povejte: če misli še kdaj tako izostati, naj se ne vrača več, ker dobim namesto njega lahko deset drugih, takšnih, na katere se lahko zanesem.»

Lovrenc je potem nekaj časa res pridno delal in se izogibal krčmam. Sčasoma pa je spet zašel na staro pot.

9. POGLAVJE

Anica se je pripravljala na birmo. Ta dan si je zamišljala za največji praznik v svojem življenju. In mati se je veselila z njo. Učiteljica ji je obljubila, da ji pojde za botro. Neko popoldne jo je vzela s seboj v trgovino, kjer je lahko sama izbrala blago za birmansko obleko in bele čevlje. Ta gospodična učiteljica je bila res dobra. Na dolgo in široko je potem Anica doma razlagala, kaj vse ji je botra obljubila, da ji bo kupila. V cerkev se bosta peljali z avtomobilom. To bo lepo! (Se bo nadaljevalo.)

Gospod Nervoznik bi rad zaspal

Gospod Nervoznik je spet malo nervozen; zato sklene ob enajstih zvečer, da pojde domov spat, ker mora zjutraj ob sedmih vstati. Brž si da še eno partijo šaha, potem pa se vljudno poslovil: «Oprostite, zdaj pa moram res domov.»

Po poti se še spomni: «Kako je prav, da zjutraj tako zgodaj vstajam; lahko se bom skopal — človek je takoj bolj svež. Hudo se motiš! Saj jutri ne morem v kopel, ker moram odpotovati. Nič ne de, mi vsaj vstati ni treba.»

Previdno odpira vrata, da bi ga nihče ne slišal, in ko je že v stanovanju, se spomni, da ni nikogar doma. Prižge luč in navije uro.

Udobno leže v posteljo: «In zdaj bom zaspal.»

To reče sam pri sebi zelo trdno in odločno. Torej hitro zaspati! «Kaj je to,» se vpraša po dveh minutah, «če ne spim? Kakšen red je to? Jutri se ne bom zbudil.»

«Aha,» pravi spet čez dve minuti, «zdaj bom pa menda zaspal.» Nato se ustraši. «Lejmo,» si misli, «kako neprijeten občutek je to: v tem trenutku sem še pri zavesti, toda v prihodnjem hipu že ležim brez zavesti, kakor mrlič. Brr!»

Takoj se je prevrnil na drugo stran in začel razumovati:

«Kajpak, če si bom neprestano prigovarjal: no, zdaj bom zaspal, potem

Tradicija jamči za kakovost!

Darujem ti to dragoceno uro. Bodi pametna in pomni: Naglica ni nikjer dobra! Tako je rekla moja babica. Ne pozabi dobrih običajev. Vzemi si vedno toliko časa, da popiješ za zajtrk in južno skodelico Kneippove sladne kave. Ta krepča srce in živce.

Kneippova
SLADNA KAVA

seveda ne bom, ker me ta misel zmeraj prebudi. Kdor bi res zaspal, ta ne misli na to, da hoče spati, ker je zaspan, ampak kratko in malo zaspi.»

To je bilo zanj peklensko težko vprašanje. Ves se je spotil. Človek se mora na kak način prevarati in na nekaj drugega misliti, da more priti medtem spanec neopazno. Zato misli na dogodke minulega dne, pa ne more ničesar posebnega najti, kvečjemu tisto partijo šaha; ta je bila res zanimiva. Dal je nepričakovano šah; konjiček je stal v stran, ni bilo mogoče vreči niti kraljice, ker je krila kralja, nato je z lovцем pobral dva kmeta.

Hitro se obrne in strmi v temino sobe. Dva stola stojita nasproti mize, eden je nekoliko na stran obrnjen. To je malo neprijeten položaj. Seveda, stol stoji na konjski skok proti omari, z besedo omara se vrže lahko stol ven, in tako dobi peč šah. Ampak pred njo je pljuvalnik, ta varuje stol, ni ga mogoče vzeti. Na vsak način pa bo treba stol odstraniti, drugače ne bo s spanjem nič.

Skoči s postelje in odstavi stol. Spet leže. Zdaj šele je spoznal, zakaj ni mogel zaspati: seveda, ležal je na srcu. Hitro se prevrnil na hrbet in gleda. Tako bo prav. Srce lahko pravilno deluje. Poslušaj, ali res deluje. Dobro je.

Aha, kajpak, blazina mu je nagajala. Prime vogal blazine, ga zmečka in porine pod glavo. Čez dve minuti se zave, da bo samo tako zaspal, če potegne vogal za dva centimetra ven, drugače se bo zadušil.

Tako! In zdaj je že vse v redu. Samo odejo je treba podvihati pod koleno, pa bo. Kmalu se oglasi druga misel: če bo odeja tako napeta, ne bo mogel gibati z nogo; sicer je res — čemu bi pa gibal z nogo, ko hoče spati, ampak je vendar tak občutek, kakor da je zvezan.

Hitro potegne koleno k bradi. S tem pa se je privzdignila odeja in od leve strani vhaaja mraz. Nato potegne desno nogo poševno čez posteljo, levo pa pusti viseti s postelje, roko si ovije okrog

vratu. Čez pol ure zarije glavo pod eno blazino, drugo pa vrže na vrh. Po nadaljnjih petnajstih minutah zaluča obe blazini na drugi konec postelje, odejo pa si ovije okrog trupa. Čez dvajset minut leže na posteljo počez. In po pet in tridesetih minutah je našel rešilno misel: glavo okrene na sredo postelje, obe nogi nategne v nasprotno smer, z levo roko se dotika tal, z desno pa zagrabi mizo za nogo.

Zjutraj ob šestih se šele domisli, da je pozabil zapreti oči, zato ni mogel zaspati.

MISLI

Pravičnik mora veliko trpeti.

(Psaln. 34, 20)

Kdor s solzami seje, bo z vrelcem žetel.

(Psaln. 126, 5)

Ljubezen je močna kakor smrt.

(Salomon)

Očetov blagoslov zida otrokom hiše.

(Jezus Sirah)

Delo življenje sladi.

(Burmans)

Življenje brez koristi — to je zgodnja smrt.

(Goethe)

Kjer je veliko luči, tam je gosta senca.

(Goethe)

Kdor se igra z življenjem, ne pride nikdar prav.

(Wendt)

Življenja maj cvete samo enkrat — in nikdar več.

(Schiller)

Užil sem vso zemeljsko srečo — sem živel in ljubil.

(Schiller)

Veselje in ljubezen sta peruti k velikim dejanjem.

(Goethe)

Kdor odpusti in prizanese, najbolj božansko zmago je dobil.

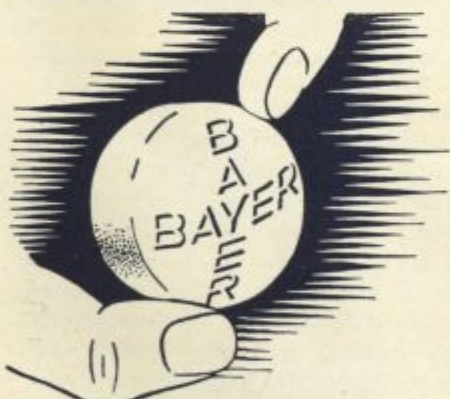
(Schiller)

Grajati zna norec vsak, a bolje narediti ne.

(Langbein)

Še najpobožnejši ne more v miru žiti, če zlobnemu sosedu to ni všeč.

(Schiller)

Vsakdo ve da je

ASPIRIN

sredstvo proti hripi in prehladu. Pri kupovanju treba paziti, da je vsak zavitek in vsaka posamezna tableta obeležena z „Bayer“-jevim križem. Nikoli ne pozabite, da Aspirina brez „Bayer“-jevega križa ni!

Naša narodna pesem — naš najsvetejši zaklad

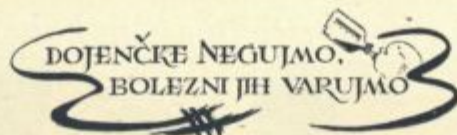
Malokateri narod se lahko ponaša s tolikšnim in tako krasnim zakladom narodne pesmi, kakor mi Slovenci. V narodne pesmi so izlili naši predniki vse svoje tegobe, hrepenenja in radosti. Z narodno pesmijo je pisana zgodovina naše lepe majhne slovenske zemljice in slovenskega človeka.

Naš narod je pel v veselih in žalostnih dneh. S pesmijo je prosil Boga v stiski za pomoč, s pesmijo se mu je zahvaljeval. Naša narodna pesem je spremljala samotnega romarja, vedrila kmeta na polju, uspavala dete v zibeli, razveseljevala srca deklet in fantov, vlivala pogum fantom, hitečim po zmagi ali smrti. O, vsepovsod, na vseh bridkih in veselih poteh, od zibeli pa do groba je bila pesem zvesta spremljevalka našega človeka. In narod, ki tako ljubi pesem, je dober, odkrit in pošten.

Toda zdaj, ko s takšno vratolomno hitrostjo drvi čas mimo nas in nam z vsakim dnem vrže na pleča kup novih skrbi, smo v tem večnem direndaju kar nekako otopeli za vse lepo in dobro. Iz dneva v dan bolj pozabljamo na našo večno lepo narodno pesem. Da, zlasti tisti, ki živimo v mestih, smo jo že skoraj popolnoma izrinili iz svojih src. Naša lepa, mila narodna pesem se je morala umakniti divji, kričavi, ropotajoči zamorski muziki, osladnim praznim brezbarvnim tujim šlagerjem. Še celo iz cerkva so jo pregnali in zamenjali z modernimi umetnimi, o, kar preveč umetnimi pesmimi. Z modernim kinošlagerjem uspava sodobna meščanska mati svoje dete. Naša lepa slovenska narodna pesem se je umaknila v tihotna kmetiška naselja. Tam čaka in polagoma hira. Največji zaklad, ki so nam ga zapustili naši prednamci, nam polzi iz rok in mi tega niti ne opažamo.

Materi! Slovenske materi! Edino ve, ki ste izvor našega bodočega rodu, morete in morate preprečiti, da se ne pogubi naš največji narodni zaklad. Odprite vrata svojih domov spet naši lepi narodni pesmi. Obogatite z njo srca svojih otrok. Saj je poleg našega narodnega jezika naša narodna pesem najlepše in največ, kar jim morete dati. Naša narodna pesem je živ vrelec naše duhovne rasti, zato ne smete dopustiti, da bi presahnil!

**PROSIMO,
NAKAŽITE
NAROČNINO!**

Otrokovo spanje

Dobro otrokovo spanje je veliko vredno. Koliko noči mora mati prebedeti, če otrok slabo spi! In ko otrok zaspi, je materino spanje nemirno, pretrgano, ker se je odvadila nemotenemu spanju.

Vzrok, da otrok slabo spi, je po navadi nepravilna prehrana, nered pri dajanju hrane, pretopli zrak v prostoru, kjer spi, preveč gorka posteljnica in še to in ono, na kar človek niti ne misli.

Otrok mora veliko spati. Čim manjši je, tem več mora spati. Dojenček spi do 22 ur; ko mu je leto dni, spi 20 ur, pri dveh letih 16 ur. Šestletni otrok spi tudi 12 ur in, ko dorašča, 9 ur. Seveda toliko časa pa prespi malokateri otrok. Vendar mora mati skrbeti, da gredo otroci do desetih let že ob osmih, večji šolarji pa ob devetih spat.

Otroka je treba, preden gre spat, skopati bodisi vsak dan ali pa ga, če je večji, vsaj celega umiti. Pred spanjem mora imeti otrok mir. Ne sme uganjati razposajenosti, ne sme se vznemirjati. Nikoli ne dajte otroka spat, ko ima poln želodec. Dajte mu o pravem času jesti, da se prebavila izpraznejo. S tem se prepreči pritisk črev in sečnega mehurja, in otrok ima mirno noč.

V nekaterih družinah se otroku dovoljuje, da čuje z odraslimi, kadar so na primer gostje v hiši. Otrokom to ugaja, zjutraj pa so nenaspani, ponoči

spijo nemirno. Samo enkrat v letu je lahko izjema, in sicer pri večjih otrocih. Na sveti večer. Pa tudi ta izjema naj bo res izjema, pri majčkenih otrocih pa niti ne.

Pred spanjem ne pripovedujmo otrokom pravljic itd., niti jim ne čitajmo zgodbic, če hočemo, da bodo mirno in dobro spali. Tudi učiti se otroci ne smejo v poznih urah. Šolar naj se uči podnevi, zvečer se nikakor ne sme. Če vam otroci v spanju govorijo, če se strašijo in plašijo, so gotovo šli spat v nemiru ali pa so prepozno večerjali.

Sobo, kjer otrok spi, je treba pred spanjem dobro prezračiti; poleti pustimo okna odprta, če je le mogoče.

Spalno in posteljno perilo naj bo mehko in zračno. Dandanes je menda le še malo otrok, ki bi se za noč ne preoblačili. Koža mora dihati, ne sme se preveč ogrevati, drugače se v krvi nabira ogljikova kislina.

Zato ne pokrивajmo otrok s težkimi pernicami! Poleti zadostuje čisto lahka, pozimi pa debelejša flanelova odeja.

Prvi pogoj za zdravo spanje otroka je to, da spi otrok sam. Nikar ga ne učimo, da bi hotel k staršem ali odraslim v posteljo! Tudi če ne more imeti vsak otrok svoje lastne posteljice, poskrbimo za kakšno nadomestilo, ki je vedno bolj zdravo, kakor spanje v dveh. Razložljiva postelja, udobna zofa se da zmerom kam postaviti. Samo nikar otrok dajati k odraslim, ali pa da bi dva spala na eni postelji!

S starimi ljudmi otrok nikakor ne sme spati, če nam je do njegovega zdravlja.

Razpokane roke

Razpokane roke so zelo neprijetne. Prav posebno rade razpokajo pozimi, in sicer osebam, ki imajo v gospodinjstvu ali v poklicu veliko opraviti z vodo ali milom.

Nekateri ljudje so se že tako navadili na to, da mislijo, da so razpokane roke nekaj, čemur se ne morejo ubraniti. Toda to je napačno, to je zmota. Treba je samo vedeti, kako moramo pravilno ravnati s svojo kožo.

Vobče ni prav, če si umivamo roke vedno z gorko vodo. Navadimo se rajši umivati z vodo, ki ima sobno toploto, torej približno 10 do 18 stopinj, pri

otročih nekaj več. To velja tudi za mrzli letni čas. Milo naj bo nežno in mastno. Zelo važno je pravilno osuševanje. Roke si moramo vselej temeljito osušiti. Za to so najboljše frotirke ali pa debele platnene brisače, ki zadostno vpijajo vlago. Samo po sebi se razume, da mora biti brisača popolnoma suha. Zato moramo brisače po uporabi obesiti vselej čez dva stola ali dva droga, da se na zraku dodobra posuše. Napoli suhe brisače so škodljive.

Če le moremo, ne hodimo ven takoj potem, ko smo se umili. Če to iz poklicnih ali drugih razlogov ni mogoče, si potresimo kožo s pudrom, krompirjevo moko itd. ter si nataknimo tople rokavice.

Kdor ima posebno suho kožo, naj si jo po vsakokratnem umitju natre z dobrim kožnim mazilom, z vazelinom ali z mešanico iz glicerina in milnega špirta (polovico glicerina in polovico špirta). Uporaba samega glicerina nič ne pomaga, ker glicerol pogosto samo draži kožo in njeno hrapavost le še bolj pospešuje.

KDOR SE VESTI ZNA,
MNOGO VEČ VELJA

„Prosim“ in „hvala“

So ljudje, ki znajo prav lepo reči «prosim», besedica «hvala» pa jim noče iz ust. Saj je tudi res, da dela tale «prosim» ljudi tako ljubeznive, kakor malo kaj drugega. Pri tem, da moramo prositi, postane celo tisti, ki sicer malo govori, zgovoren. Saj veste gotovo iz lastne izkušnje, kako lep vtis napravi na vas, če navaden človek reče med pogovorom večkrat «prosim», če ne vpraša s «kaj?», temveč s «prosim». V tem je nekaj nežnega, vljudnega, nekaj, kar priča o kulturi srca.

Toda laže se naučijo ljudje reči «pro-

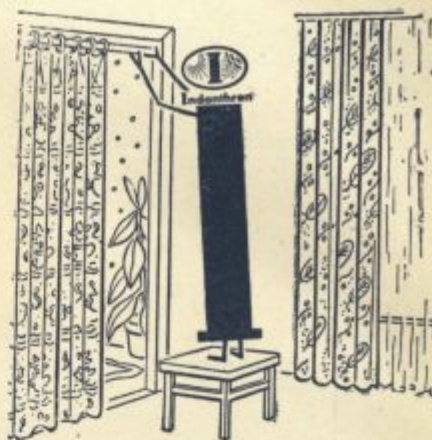
sim», kakor «hvala». Le malo ljudi je «nadarjenih» za hvaležnost. V tem pogledu bi šli mnogi lahko k zvestemu psu v šolo!

Vsakdo obsoja nehvaležnost, toda vzlic temu tudi sam ni hvaležen. Nekaj se v njem upira proti dolžnosti, da je treba biti hvaležen.

Večini ljudi manjka ravno tista pohlevnost srca, ki smehljaje pomni izkazane dobrote. K prošnji sili človeka stiska, k hvaležnosti pa ni mogoče nikogar siliti! Hvaležnost mora priti iz srca.

Na žalost je hvaležnost, ki bi morala biti ena izmed najbolj naravnih človeških čednosti, tako redka, da je tako rekoč izjema.

Hvaležnost, da, posebno vidno izražanje hvaležnosti spada k lepemu vedenju. Kdor zna prositi, mora znati tudi reči «hvala».

Vaši zastori

morajo biti enako lepi na zunanji in notranji strani. Zato je najbolje, da v te namene izberete tkanine, ki so pobarvane z Indanthren-barvami. To Vam jamči za trajno lepoto barv. Vse tkanine za Vašo hišo bi morale biti pobarvane z Indanthren-barvami, ker je to najbolj praktično, ker je potem

prijetna pestrost v hiši

Ne samo prijetna, ampak tudi zdrava je dobro prezračena spalnica, kjer se vsak dan zmerno kuri. Potem se vam ni treba tako naglo slačiti, kakor za stavo, ni treba skoraj na glavo skočiti pod pernico niti se krčiti pod njo. Dandanašnji človek, od katerega zahteva življenje največjo napetost živcev in vseh sil, potrebuje neke udobnosti.

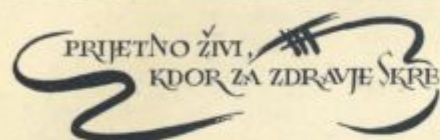
Prijetna, svetla, po toploti dišeča spalnica je prava kopalnica za utrujene živce, mehka, topla, pri tem pa lahka odeja je pogoj zračne postelje.

Da je spanje globoko in mirno, za to je potrebno, da gremo pravočasno spat in si privoščimo vsaj osem ur nepretrganega spanja.

Važno vlogo igra duševno razpoloženje, v katerem ležemo v posteljo. Pri tem ne mislimo ali na nič ali pa samo na prijetne reči. Moderni človek bi moral bolj skrbeti za spanje in prav tako za to, kaj je. Jejmo in spimo v miru in z užitek! Privoščite svojemu telesu popoln red v jedi in popolno pravilnost spanja... in videli boste, da vam ne bo treba več utrujeno tožiti:

«Sem človek z uničenimi živci!»

J. St.

Higiena posvoda

Vsak dan, ko se slečete, pustite, naj se obleka dalje časa zrači; nikoli je ne obesite še «tople» v omaro, zakaj na ta način ne ostane samo v njej neprijeten duh, ampak navzamejo se ga tudi druge obleke, ki so v omari. Ne pozablajte zračiti obleko posebno tedaj, če ste bili dlje časa v zakajenem prostoru. Tako obleko morate temeljito prezračiti; visi naj dolgo, tudi dva dni, zunaj, če imate odprti hodnik ali balkon, ali pa vsaj v veži, in sicer z notranjo stranjo navzven. Ne spravljajte jih v omaro, preden se z lastnim nosom ne prepričate, da se je smrad že iz njih izgubil.

Nadaljnji sovražnik obleke je pot, ki se da sicer iz nekaterih oblek izprati, pri drugih pa je potrebno kemično čiščenje. Če pa obleko enkrat pošteno prepotite, se ji to pozna za zmeraj in izgubi na vrednosti. Uporabljajte torej potnice, ampak tudi te je treba pogosto izmenjavati, ker bi sicer bilo na škodo zdravja. Tudi še tako temeljito pranje bi potem nič ne pomagalo. Dandanes, ko je naglica osnova našega življenja, se utegnemo večkrat samo zjutraj umiti. Saj se lahko že dopoldne tako prepotite, da se morate med opoldanskim počitkom spet umiti. Umijte se torej opoldne že z ozirom na svojo obleko, na svoje sodelavce in sodelavke, na tiste, ki se z vami vozijo v tramvaju ali avtobusu, in nazadnje tudi zavoljo sebe;

zakaj, ko se umijete, vas mine utrujenost in greste osveženi spet na delo. Če prihajate čez poldan domov, vam takšno umivanje ne dela težkoč. Svetovala bi vam, da se pri tej priložnosti tudi preoblecite, vsaj bluzo. Tako se vam bo obleka, ki ste jo oblekli zjutraj, dobro prezračila. Če boste tako ravnali z obleko, se bo lepo poravnala, ne bo toliko trpela in vam bo dolgo izdržala.

Samo po sebi se razume, da obleka ni vse; najbolj važno je izmenjavanje perila.

In zdaj še o nujno potrebnem zračanju — stanovanja. Posebno takrat, če je stanovanje ves dan zaprto, ga morate pošteno zračiti zjutraj, preden odidete, potem opoldne, ko pridete domov, in kajpak tudi zvečer. In kadar povabite goste, skrbite, da bo v stanovanju svež zrak, kajti nič ne vpliva na tistega, ki pride k vam, tako slabo, kakor če ga vedete v sobo, kjer niste skoraj 24 ur zračili. Če ste pred prihodom gostov zakurili, to še ni vzrok, da bi ne smeli za nekaj časa odpreti oken. Ako odide skozi odprto okno nekaj toplote, to nič ne škoduje, zakaj sveži zrak se hitro in laže ogreje.

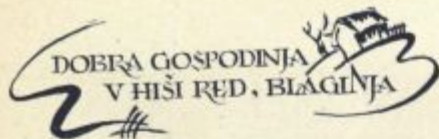
Zelo važna je toplota, v kateri spimo. Spalnica, kjer nas trese mraz in šklefecemo z zobmi, tako da si ne moremo prebrati koščka časopisa (kaj šele knjigo), je nekaj skrajno neprijetnega, pa tudi ne posebno zdravega. Nekdo pravi temu «zdravo spanje», drug «utrjevanje telesa», — tretji «varčevanje s premogom»... v resnici pa je to zapravljanje telesne energije, ki jo mora človek v sebi razviti, da bi se sam ogrel.

Pri nerazpoloženju? Pyramidon

TABLETE

Ogl. reg. pod S. Br. 1018 od 15. XII. 1938.

V hišo svetlobo in sonce

Če greš v opoldanskih urah po mestu, vidiš, da so okna zastrta z žaluzijami, oboknicami, zastori. Zdi se, kakor da se prebivalci boje sonca kot svojega sovražnika.

Isti ljudje, ki v meglenih, deževnih dneh hrepenijo po soncu, zapirajo svoj dom pred njim kakor pred najhujšim sovražnikom.

Po večini se zapira gospodinja pred soncem iz praktičnih nagibov, iz varčnosti. Zastori in prevlake pohišstva, preproge in pogrinjala morajo še leta in leta opravljati svojo službo, ker ni denarja za nabavo novih. Zato jih je treba varovati. In praktično misleča gospodinja stori to najbolje tako, da ne pusti sonca v svoje stanovanje, ker sonce škoduje tkanini in njenim barvam.

Ali pa si, draga, skrbna gospodinja, kdaj pomislila, da ta žgoča svetloba sonca neizmerno koristi tvojemu domu? Ali ni pozimi obiskala ta ali ona bolezen tvoje rodbine? Ali se niso zagnezdele na stene, na pohištvo in vso stanovanjsko opremo nalezljive, bolezenske snovi, ki jih ne moreš odstraniti, tudi če še tako temeljito pospravljajš in čistiš?

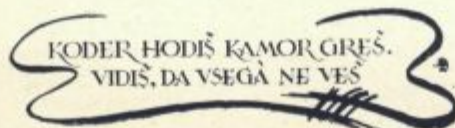
Sonce s svojo toploto in s svojimi predirljivimi žarki bo vse te snovi odstranilo in pokončalo. Desinficiralo bo tvoje stanovanje zanesljivo in brez stroškov. Le pusti ga v svoj dom, naj pronikne v vsak kot. Vso škodo, ki jo naredi na stanovanjski opremi, ti tisočkrat povrne s tem, da uniči bolezenske kali in napravi tvoje stanovanje zdravo. Gospodinja, pusti, naj se presonči tvoje stanovanje! Saj to ni potrebno vsak dan, dovolj je, da presije sonce tvoje stanovanje enkrat na teden, ampak takrat pošteno in popolnoma!

Kako vkuhavamo češnje brez sladkorja.

Češnjam potrgamo peclje, jih operemo, odcedimo, poberemo iz njih koščice in jih denemo prav na tesno v kozarce. Potem zapremo kozarce s pergamentnim papirjem in jih kuhamo v sopari približno tri četrti ure. Vse drugo je povedano zgoraj. Tako vkuhane češnje rabimo pozimi za zvitek.

Sladni sladkor v vsakdanji prehrani.

Ta fina hrana je postala v toku časa sestavni del vsakdanje prehrane najširših ljudskih slojev. Zakaj jedro Kneippove sladne kave, s katero pripravljajo danes milijoni gospodinj belo kavo, sestoji iz karameliziranega sladnega sladkorja; tri četrtine teže te kvalitetne sladne kave so dragoceni sladni sladkor, ki daje kavi redilnost in izredno fin okus.

Čiščenje in pranje

Vroče mleko čisti madeže po rdečem in črnem vinu. Z mrzlim mlekom snazimo rjave čevlje, bele usnjene rokavice (pridamo malo salmijaka) in tkanine, umazane od tinte ali kakaa.

S citrono peremo prepotene srajce, madeže od rdečega vina, tinte in zarumenelo batistovo perilo; dalje rjave čevlje in slamnike. Z razrezano citrono umivamo kopalne kadi, zarjavele štedilnike in okvire. Tudi tintni madeži se dajo z njo odstraniti s pohišstva.

S sirotko peremo perilo, ki se je osmudilo pri likanju.

S surovim maslom se dajo dobro odstraniti z rok madeži od kolomaza in smole. Če imamo take madeže

Praktični nasveti za gospodinjstvo

Sol v solnici ne postane vlažna, če ji pridamo nekoliko zrn riža. To je važno zlasti za zaprte solnice, iz katerih sipljemo sol skozi luknjice na pokrovu.

Sir, ki se posuši, denimo v mleko; omehčal se bo in bo spet užiten.

Jedrea orehov in lešnikov, ki so se posušila, postanejo spet sveža, če jih pustimo en dan v mrzli vodi, katero medtem nekajkrat menjamo.

Sok sadni ne barva rok, če jih prej umijemo v močnem kislu in osušimo.

Pecivo v pečici se ne osmudi, ako potresemo pečico s soljo.

Gorčica zasušena postane spet sveža, če ji pridamo mleka ali slane vode.

Kost v grlu: če obtiči kost v grlu, pogoltljivo surovo jajce.

Opeklina namažemo takoj z oljem poprove mete (v drogeriji, lekarni). To olje prepreči mehurje in olajša bolečine. Druga sredstva so: apnica ali raztopina očetnokisle gline ali zmes apnice in lanenega olja (v enakih količinah).

Škrobljenje perila: v gorak škrob dajmo košček galuna; perilo se bo lepše svetilo in ostalo dalje časa čisto.

Krvavenje ustavimo, če nimamo drugih sredstev, s tem, da tiščimo na rano vato, namočeno v vroči vodi.

Bolhe ne morejo prenesti vonja sivke. Imejmo med perilom suho sivkino cvetje (flores lavandulae — v drogeriji), da se perilo navzame njegovega vonja. Bolhe se nas bodo ogibale.

Komarji ne marajo duha nageljnovih žebic. Zadostuje, če raztopimo ne-

na obleki, jih natremo z maslom, nato pa še z beljakom, ki ga pustimo, da se zasuši.

Krompir surov čisti pribor. Če krompir samo nekoliko obkuhamo in razrežemo, osvežimo z njim svilene tkanine. Fine barvaste volnene reči peremo v vodi iz surovega krompirja. Podobno peremo tudi pestre vezenine. Z narezanim surovim krompirjem čistimo umazane steklenice.

Čebula narezana čisti pozlačene okvire in ohranjuje lakaste čevlje v prvotnem stanju.

S kisom odstranjujemo madeže od apna. Če damo v topel kis malo soli, očistimo z njim madeže na motnem steklu. Tudi bakreno posodo izvrstno očistimo s kisom, ki ga zmešamo s soljo.

S pepelom, ki ga pomešamo s kisom, čistimo okvire pri štedilnikih, platnice pri nožih in likalnice. Tudi v umazane steklenice ga devljemo, če jih hočemo dobro očistiti.

kaj kapelj olja nageljnovih žebic (v drogeriji) v špirtu in namažemo s tem tista mesta, ki so izpostavljena komarjem. Podobno učinkuje tudi olje poprove mete.

Stenice. Sumljiva mesta izbrišemo z raztopino petih delov petroleja, štirih delov terpentina in enega dela ogljikovega sulfida. Razen tega nalijemo raztopino v skledico in pustimo v dobro zaprtem, toplem prostoru, da dve do tri ure izhlapeva. Potem šele prostor prezračimo. Ogljikov sulfid je strup, ki pokonča vsak mrčes. Zelo izhlapeva in vnika tudi v najmanjše špranjice. Ker je zelo vnetljiv — pozor na ogenj!

Pranje perila: pridajmo vodi nekoliko kapelj glicerina; voda se omehča in umazanja se laže odstrani.

Linolej čistimo s toplom vodo, ki ji pridamo malo parafina in kisa.

Steklo in zrcala lepo očistimo s surovim krompirjem, nato pa z vodo, ki smo ji prilili kisa.

Pik mrčesa natrimo takoj s česnom ali čebulo.

Porcelanasta skleda v pečici ne bo počila, če jo damo na pločevino, potreseno s soljo.

Tinto očistimo s preproge takole: če se tinta ni vpila, jo popijemo s pivnikom; tinto, ki se je vpila, izmijemo s toplim mlekom, madež pa posujemo z riževo moko in čez 24 ur okrtamo. Dobra je tudi citronova ali vinska kislina.

Kavo, čokolado čistimo z rumenjakom in flanelo. Madež čistimo tako, da začnemo na njegovem robu in drgnemo v spirali proti sredini. Obnese se tudi, če namažemo madež z glicerinom in ga izperemo v topli milnici.

Maščobo odstranimo z zmesjo krompirja, moke in bencina. Zamaščeno mesto s tem natremo, pustimo, da se posuši, nato pa očistimo.

Nedeljski lovec.

Gospod Pušnik je vzel s seboj na lov svojega malega sina, da bi tudi on enkrat videl, kako se streljajo zajci.

Deček je odpiral oči in se čudil, kako pogumno oče strelja. Ko je padlo že precej strelcev, zajca pa še nista imela nobenega v nahrbtniku, je sinček vprašal:

«Očka, kolikokrat se mora ustreliti, na zajca, preden se prekopicne?»

Med kvartopirci.

«Ti že odhajaš? In kako bomo igrali brez tebe?»

«Ne bojte se, prijatelji, pridem takoj nazaj, grem samo zamuditi vlak!»

Prav zato.

Ona: «Ti si od dne do dne bolj nervozen. Midva bi morala nekam v kopaljšče, da bi se malo umiril.»

On: «Kaj v kopaljšče? Kopaljšča so za ženske in za norce!»

Ona: «No, prav zato ti to predlagam.»

Kakor je pač.

«Ti si pa ljubezniva punčka! Kako pa te kliče tvoja mamica?»

«To je odvisno od tega, kako ji nagajam.»

Obramba.

«Jaz ne potrebujem cele ure za to, da se oblečem, kakor vi!» je rekla zbadljivo gospa.

«Toda jaz nimam služkinje pri roki, ki bi mi pri tem pomagala!» je odvrnila služkinja.

Ne več...

Prva prijateljica: «Ali je tvoj mož še brez vzroka ljubosumen nate?»

Druga prijateljica: «Ne več — zdaj ima vzrok...»

Tehnično dovršene pisalne stroje

NAUMANN **ideal**

NAUMANN **Erika**

v r a z n i h
i z v e d b a h

dobite pri

The Rex Co.

Ljubljana

Geadišče št. 10

Telefon št. 22-68

V JENA-STEKLU

ostanejo redilne snovi
jedil ohranjene, kuhanje
se lahko nadzoruje, ne
da bi bilo treba dvigati
pokrov.

JENA-STEKLO

NE POKA NA OGNJU,

je idealna posoda
za zdravo kuhanje.

Velika izbira oblik v vseh strokovnih trgovinah. — Tiskovine in pojasnila dobite brezplačno pri svojem trgovcu ali pri Dr. Franjo Brössler, Ksaverska cesta 7a, Zagreb 12

Dvojezične tiskovine,

napise,
cenike,
obvestila,
pisemske papirje,
račune,
naročilnice,
bloke,
kataloge
itd.

Vam hitro in za
nizko ceno izvrši

Delniška tiskarna d.d.

LJUBLJANA, DALMATINOVA UL. 8

POKLIČITE TELEFON 21-32

Naročnina za list s krojno prilogo in 5 gospodinskih knjig: za vse leto din 128.— in naročnina za družinski list «Priatelj» s prilogo «Za pridne roke» je din 68.—, skupaj torej din 196.—, za pol leta din 99.—, za četrt leta din 50.—; za Amerjko in inozemstvo dolarjev 6.—; za Italijo Lir 120.—. — Rokopisi se ne vračajo. — Odgovorna urednica Rija Podkrajškova v Ljubljani. — Izhaja vsakega 1. v mesecu. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ulica 8/l. Telefon 21-32. Tiska Delniška tiskarna d. d. (predstavnik Emil Podkrajšek v Ljubljani).